Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka

Nepriklausoma Lietuva

LITUANIE INDEPENDANTE • INDEPENDENT LITHUANIA • WEEKLY

Nr. 38 (45-tieji metai) 1985 RUGSĖJO – SEPTEMBER 19 d. LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS 7722 GEORGE St., LA SALLE, P.Q. H8P 1C4. Tel.: 366-6220 50 c.

ŠIEMET MŪSŲ SAVAITRAŠTIS "NEPRIKLAUSOMA LIETUVA" MINI 45-TUOSIUS SAVO GYVAVIMO METUS!

SAVAITINIAI ĮVYKIAI

PANIKA ŠNIPŲ SKRUZDĖLYNUOSE EUROPOJE

Per pastarąsias kelias savaites visa vokiečių spauda knibždėte knibždėjo šnipų istorijomis. Pirmiausia apie pabėgusį stambų komunistų šnipą iš vakarų į Rytų Vokietiją ir po to sekusius smulkesnių šnipų suiminėjimus, pabėgimus bei atbėgimus. Vos aprimus šiam skandalui, štai, pabėga iš KGB Londone Oleg'as A. Gordievski's, viena pačių stambiausiųjų sovietų žvalgybos žuvų, ilgą laiką plaukiojusi Vakaruose (Danijoje ir vėliau Anglijoje). Įdomu, kad šiam pasiprašius Anglijoje politinės globos, paaiškėjo, jog Gordievski's bent 11 metų yra buvęs dvigubas agentas, t.y., šnipinėjęs ir Vakarams ir komunistams. Sovietų šnipas atsinešė su savim ilgą sąrašą sovietinių agentų, kurie šnipinėjo Didžiojoje Britanijoje. Britų vyriausybė 25-kis iš jų paprašė kraustytis plačiojon tėvynėn. Tada gen. sekretorius Gorbačiov'as (tas pats, anot britų, gerų vakarietiškų manierų), ėmė ir paprašė keliauti iš Maskvos namo 25 britų diplomatus, žurnalistus bei verslininkus. Tačiau taip, pasirodo, nedaroma. Londonas tvirtina, kad sovietai neturėję taip žiauriai atsikirsti. Anot britų, tarp Maskvos ir vakariečių esąs toks nerašytas susitarimas, kad mažas skaičius šnipų bei šnipelių pakenčiamas abiejų partnerių. Londonas į tokį meškišką poelgį atsakė dar vienu antausiu: paprašė išsinešdinti dar 6 sovietų antraeilius šnipus ir sumažino Londono sovietų ambasadai numatytą pareigūnų skaičių šešiais asmenimis. Kremlius tuoj paprašė kraustytis 6 anglus Bet, štai, kilo naujas erzelis. Bonn'oje Vakarų (federalinės) Vokietijos Kanclerio sekretorė, ištarnavusi tam poste virš 10 metų, kartu su vyru vyko atostogauti į Ispaniją, bet asidūrė Rytų (komunistinėje) Vokietijoje. Iš ten abu parašė atsistatydinimo raštus. Tvirtinama, kad ši sekretorė galėjusi prikišti pirštus prie įvairių slaptų dokumentų, įskaitant informacijas apie amerikiečių erdvių karo antiraketas.

50,000 REIKALAUJA SOLIDARNOSC SĄJŪDŽIO ATGAIVINIMO

Čenstachavos atlaidų metu milžiniška maldininkų minia kėlė ovacijas uždarytosios nepriklausomos profesinės sąjungos Solidarnosć (Solidarumas) buvusiam vadui Lech Walesai.

Prie Jasna Gora vienuolyno, po mišių, kuriomis buvo užbaigta dvi savaites trukusi lenkų darbininkų-maldininkų kelionė, virš 50,000 žmonių minia reikalavo, kad vėl būtų leista Lech Walesos vadovautoji nekomunistinė profesinė sąjunga Lenkijoje. To paprašė kardinolas Henryk Gulbinowicz, išsiųsdamas Popiežiui į Vatikaną specialią telegramą. Joje, tarp kita ko, sakoma, "Mes nenustosime kovoti už savo teises, kad galėtume dirbti kaip žmonės".

Baltiečiai demonstruoja Stockholme

JAV PREZIDENTAS REMIA LAISVESNĘ TARPTAUTINĘ PREKYBĄ

Š.m. rugsėjo mėn. 17 d. Reagan'as sušaukė po trijų mėnesių pertraukos (dėl vėžio operacijos) pirmąją spaudos konferenciją. Prezidentas atrodė gerai, gal tiktai šiek tiek silpnesniu balsu kalbėjo, nei paprastai. Jis labai įsakmiai pabrėžė, kad visos Kongreso paruoštos ir siūlomos priemonės varžyti laisvą prekybą, esančios "vienkryptinis kelias į ekonominę katastrofą", nes bet kokios sankcijos arba tarifai, iššauksią tokias pat priemones iš paliestųjų kraštų. Kaip žinia, kai kurie kraštai (Japonija ir Kanada) žymiai daugiau eksportuoja į JAV-es, negu iš jų importuoja.

Dabartinė konservatorių vyriausybė Kanadoje ypač norėtų prekybą tarp JAV-ių ir Kanados padaryti beveik visai nevaržomą. Atrodo, Reagan'as tokiai idėjai pilnai pritaria. Priešinasi tačiau nemažas būrys Kongreso atstovų.

BANKO BANKROTO TAMSOKI UŽKULISIAI

Kanados Komercinio Banko (CCB) Edmontone bankrotas kelia viešumon vis daugiau neaiškių transakcijų bei ėjimų. Konservatorių vyriausybė, spaudžiama opozicijos, pažadėjo sudaryti specialią komisiją, kuri ištirs visas aplinkybes, privedusias prie bankroto. Liberalai su NDP (socialistų) parama reikalauja, kad vyriausybė paskelbtų visus CCB banko indėlininkus ir atsakytų aiškiai kas gi, galų gale, nutarė bandyti gelbėti tą banką ir sukišo be reikalo tokią didžiulę sumą (255 mil. dolerių) pinigų. Tuo labiau kad vyriausybė (taigi, Kanados žmonės) turės dar nemaža pinigų išleisti, padengiant bankrutavusio banko skolas.

Paskutinėmis žiniomis sprendimą padaręs, anot opozicijos, pats ministeris pirmininkas Brian Mulroney nors esą, jo finansų ministeris Michael Wilson bei ministerijos patarėjai bandė Mulroney įtikinti kad CCB banko neįmanoma išgelbėti. Paaiškėjo taip pat dar vienas nemalonus faktas: tuo metu, kai Kanados vyriausybė teikė milijoninę pagalbą, tas pats CCB bankas perkėlė beveik 300 milijonų dol. iš Edmontono į savo filialę Kalifornijoje. Tokiu būdu išgelbėdamas amerikietišką banką (Westlands Bank of California) kanadiečių klijentų pinigais. Tai iškėlė liberalų partijos lyderis John Turner, prašydamas paaiškinimo. Atrodo, konservatoriai bus gerokai įklimpę į naujas ir nuolat tamsėjančias finansines painiavas.

VERDUN'Ą VILIOJA IR MONTREALIS IR LA SALLE

Montrealio miestas norėtu prisijungti Verdun'o priemiestį ir siūlo visokias gėrybes. Pirmiausia sumažinti mokesčius. Be to 30 milijonų dolerių būsią investuoti per trejus metus, padarant parką Nun's Island, pastatant olimpinio dydžio maudymosi baseiną bei naują ugniagesių būstinę. La Salle miesto burmistras dr. M. Leduc gi siūlo atvirą ir demokratišką ir visiems vienodai palankią savivaldybę ir žemesnius mokesčius. Milijonų jisai nepažada, bet įspėja Verdun'o gyventojus, kad prisijungus prie Montrealio vėliau mokesčiai gerokai padidėsią. Leduc kritikuoja Montrealio planą, tvirtindamas, kad čia esą sena ir atgyvenusi Montrealio miesto burmistro Jean Drapeau svajonė: padaryti visoj Montrealio saloj tik vieną miestą. Jis taip pat tvirtina, kad nemaža Montralio žadėtų pinigų vistiek galima gauti iš provincinės valdžios.

Atrodo, kad tuo klausimu įvyks Verdun'o gyventoju apklausinėjimas (referendum) š.m. lapkričio mėnesio pradžioje.

Ar visa tai vėl mokesčių mokėtojams nieko nekainuos - sunku patikėti.

KVIEČIAME VISUS Į **XXX Kanados lietuvių dienas**

Toronte 1985 metų spalio 11 - 13

Penktadienį, spalio 11

6.30 v.v. *MENO IR PAPUOŠALŲ PARODA*
Lietuvių namų Gedimino menėje, 1573 Bloor St.W.

7.30 v.v. *LITERATŪROS IR DRAMATURGIJOS VAKARAS* ($5.00)
rašytojas *J. Kralikauskas*, "Aitvaras", vad. *A. Byszkiewicz*, ir "Aukuras" vad. *E. Kudabienės*, West Park Collegiate, 1515 Bloor St.W.

9.00 v.v. *JAUNIMO ŠOKIAI* ($5.00)
didžiojoje Prisikėlimo parapijos salėje, 1011 College St.

Šeštadienį, spalio 12

10.00 v.r. *ŠAUDYMO VARŽYBOS*
Hamiltono Giedraičio lietuvių medžiotojų ir meškeriotojų klubo šaudykloje

10.00 v.r. *SPORTO RUNGTYNĖS*
ledo rutulio ir krepšinio, West Park Collegiate, 1515 Bloor St.W.

KANADOS LIETUVIŲ MENININKŲ PARODA
nuo spalio 12 iki 18 d.d. Toronto miesto rotušės II aukšte.
Atidarymas ir Lietuvos vėliavos pakėlimas — **spalio 12, šeštadienį, 12 v.**
Po to numatyta žmogaus teisių demonstracija

SUSIPAŽINIMO VAKARAS-ŠOKIAI
Lietuvių namuose, 1573 Bloor St. W.
6.00 v.v. kokteliai Mindaugo ir Vytauto menėse
7.00 v.v. *Meninė programa.* Atlieka Hamiltono mergaičių choras *"Aidas"*, vad. muziko *J. Govėdo*, Mindaugo menėje
8.00 v.v. Šokiai Mindaugo ir Vytauto menėse
Bilietai: Vytauto menėje — $ 8.00, Mindaugo menėje — $10.00

Sekmadienį, spalio 13

IŠKILMINGOS PAMALDOS
10.15 v.r. Prisikėlimo šventovėje, 1011 College St.W.
11.00 v.r. Lietuvos kankinių šventovėje, 2185 Stavebank Rd., Mississaugoje
11.15 v.r. Išganytojo evangelikų liuteronų šventovėje, 1691 Bloor St.W.

KANADOS LIETUVIŲ DIENŲ KONCERTAS
4.00 v.v. Anapilio salėje, 2185 Stavebank Rd., Mississaugoje.
Programą atliks *Toronto, Hamiltono, Otavos ir Montrealio chorai, "Atžalyno" tautinių šokių grupė, solistai A. Pakalniškytė, S. Žiemelytė ir R. Strimaitis, pianistė L. Paulauskaitė-Kanovičienė; dirigentai — A. Stankevičius, D. Deksnytė, J. Govėdas ir D. Viskontienė.*
Bilietai — $10, pensininkams ir studentams — $8.

ATSISVEIKINIMO VAKARAS (Vyno ir sūrio vaišės)
7.00 v.v. Lietuvių namuose, 1573 Bloor St. W.

Bilietai platinami sekmadieniais parapijose, bankeliuose ir Lietuvių namuose.
Informacijos reikalais skambinti tel. **432-3312.**

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la liberation de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS "NL" SPAUDOS BENDROVĖ.
REDAGUOJA – REDAKCINĖ KOLEGIJA
TELEFONAS: (514) 366–6220

Second Class Mail. Reg. Nr. 1952. Return postage guaranteed. Postage paid at Montreal, CP. Published by the Independant Lithuania Publishing Co., 7722 George St. LaSalle, P.Q. H8P 1C4

Metinė prenumeratos kaina $ 18.00
Rėmėjo – $ 25.00

P.S. Bendradarbių ar korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai turi atitikti redakcijos nuomonei. Rankraščiai gali būti trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra, grąžinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimu turinį redakcija arba leidykla neatsako.

KANADOS LIETUVIŲ ŠVENTĖ

Stepas V a r a n k a

Ši Kanados lietuvių šventė apjungia visus lietuvius. **LIETUVIŲ DIENOS yra nesrovinė ir ne vienos tikybos** šventė. Toji šventė - tai lietuvybės Kanadoje pasirodymas. Tos šventės atgarsiai pasiekia ir mūsų pavergtą tėvynę Lietuvą. Mūsų išeivijos solidarumas ir veikla stiprina mūsų pavergtų brolių ir sesių viltis, siekiant laisvės.

Tomis Kanados Lietuvių Dienomis pasireiškia išeivijos lietuvių kultūrinis ir meninis pajėgumas ir gabumai. Per jas iškyla nauji mūsų talentai ir veikėjai.

LIETUVIŲ DIENŲ parengimais rūpinasi Kanados LB Apylinkės valdybos, kurios ribose jos yra rengiamos. Lietuvių Dienų parengimo įvykdymas, tai nemažas rengėjų galvosūkis. Kiekvienais metais ieškoma naujų kelių, naujų idėjų, naujų talentų, kad sutrauktume daugiau mūsų tautiečių ir atkreiptume didesnį svetimšalių dėmesį, jų spaudą ir TV.

Rengėjų didžiausias džiaugsmas yra ir bus, kada jie mato savo tautiečių skaitlingus suėjimus į jų paruoštus parengimus ar sporto varžybas. Labai svarbios yra skaitlingos eisenos. **Jos atkreipia gyventojų dėmesį.** Svarbiausia, kad pavergtos Lietuvos vardas būtų minimas ko dažniau spaudoje, radijo bangomis ir televizijoje.

Š.m. **spalio 11-13** dienomis Toronte vyks toji Kanados Lietuvių Šventė. Šventes motto yra: "KANADOS LIETUVIŲ DIENOS JUNGIA MUS VISUS".

Kanados Lietuvių Dienos sparčiai artėja. Ruoškimės visi: nuo mažiausio iki seniausio jose dalyvauti. Dalyvavimas toje šventėje yra **kiekvieno lietuvio neeilinė pareiga, tai savotiška auka Lietuvai.**

Del smulkesnių informacijų sekite spaudą ir lietuvišką radijo valandėlę.

SOVIETAI IR "ŽVAIGŽDŽIŲ KARAS"

1983 m. kovo 23 d. prezidentas Reagan'as paskelbė pasauliui Amerikos pasiryžimą įsigyti gynybos sistemą erdvėse. Nepraėjo nė mėnuo laiko nuo šio paskelbimo, kai "The New York Times" dienraštyje pasirodė sovietų mokslininkų pasirašytas laiškas labai stipriais žodžiais užpuolęs šį visą sumanymą. Laišką pasirašė 200 sovietų mokslininkų, kurių tarpe, tokie žymūs erdvių specialistai, kaip Nikalojus Basov'as, Aleksandras Prokorov'as ir Eugenijus Velykov'as - Sovietų Mokslo Akademijos viceprezidentas.

Visi trys pastarieji sovietų mokslininkai yra jau seniai pradėję patys pirmieji kurti Sovietų Rusijai tą pačią erdvių gynybos sistemą, kurią, kaip sykis, prezidentas Reagan'as paskelbė ir prieš kurią dabar jie visi pasisakė... Jei kas pasaulyje kitas taip darytų, tai vadintųsi vieša apgaule, bet žinant sovietus, niekas tuo dviveidiškumu nėra nustebintas. Visa tai tėra tik dalis suktumo. Verta į reikalą pažiūreti iš arčiau.

1984 m. Sovietų "taikos komitetas" prieš branduolinę grėsmę paskelbė savo "gilią studiją" - raportą, apie tai, kad erdvių gynyba yra neįmanoma, kad yra per brangi ir kad yra technologiskai lengvai atremiama. Aišku, kaip diena, jog tai buvo skirta Amerikos visuomenei, kad ji jokiu būdu nepalaikytų prez. Reagan'o Strateginės Gynybos Iniciatyvos-SGI. Bet Amerikai vistiek pasilikus prie savo sumanymo, Sovietai šių metų pradžioje jau pasirodo su visai kita muzika: niekas kitas, kaip pats laišką pasirašęs Nikalojus Basov'as jau skelbia, kad Sovietų Rusija neturės jokių sunkumų ne tik pavyti prezidento paskelbtą erdvių planą, bet ir pralenkti jį!... Į tai savo laiku Anglijos dienraštis "The Times of London" paklausė Sovietų, kaip iš tikrųjų yra? Ar erdvių gynyba yra įmanoma ar neįmanoma? Iki šiol sovietai į šį klausimą atsakymo nedavė. Jie tik organizuoja pasaulio nuomonę, kad Amerikai erdvių gynybos sistema būtų griežtai uždrausta. Mat, patys Sovietai tą sistemą turi seniai, tik labai primityvią, o jos sumoderninimui neturi lėšų; o tų lėšų reikėtų tiesiog fantastiškų.

Pastaraisiais laikais Sovietai gerokai pasitempė fizikos moksluose. Pats N. Basov'as gavo Nobelio premiją kvantum elektronikos srityje. Nobelio premiją gavo ir paminėtas A. Prokorov'as - abu labai seniai jau dirbą erdvių gynybos studijose ir abu gerai supranta, kad Rusijai toli nuo Amerikos mokslų. Tiek vienas, tiek kitas seniai tiria Lezerio spindulius, bet yra gerokai pažengę ir dalelyčių spindulių tyrime bei branduolinių akseleratorių-greitintuvų. Tai ir viskas. Sovietų propaganda skelbia, kad visa tai bus naudojama "taikiems tikslams", bet visiems yra taip pat gerai žinoma, kad tai gali būti panaudota kariniams tikslams, kaip aukštosios energijos fizikos ar mikrobangų technologijos ginklams.

Sovietų šios srities mokslininkai gerai žino, kad Varšuvos Pakto armijoms pradėjus pulti Vakarus, kad ir paprastais ginklais - vistiek viskas pereis į branduolinį - atominį karą, kurį Sovietai irgi pasiryžę laimėti. Kitaip jie negali nė svajoti pulti Vakarus. Atominį karą laimėti galima didelę gyventojų dalį suvarant pavojaus metu į gerai įrengtus priešatominio patvarumo bunkerius-slėptuves. Nė viena kita šalis neturi dar įsirengus tokių slėptuvių, kaip Sovietų Rusija. Tam ji yra išleidusi bilijonus rublių. Tai irgi įrodo kokios "taikos" Sovietai iš tikrųjų laukia. Pati Maskva yra vienintelis pasaulyje miestas, turintis jau veikiančią balistinių raketų gynybos sistemą. Ta sistema yra nuolat modernizuojama.

Taip pat Sovietai nesilaiko jokių SALT ar ne SALT sutarčių ateities karo pasiruošimui. Sibire jau stovi pastatyti milžiniški radarai, kurie pagal sutartis neturėjo būti statomi. Amerika yra įteikusi gana ilgą sąrašą prasizengimų su sudarytomis sutartimis, bet tai Sovietų nejaudina. Jie daro, kas jiems reikia daryti, kad amžinai grąsintų ne tik karu, bet ir jo laimėjimu. Žinoma, atviros demokratijos Amerikos santvarkoje tokia idėja neįsigali. Nors visur veikia armijos Sovietų šnipų, tačiau ir be jų yra žinomas kiekvienas Amerikos žingsnis ir net sumanymas.

Amerika pasikliauna tik savo nepamainoma technologija. Dabar jau ir be šnipų ji "mato" iš erdvių Sovietų Rusijos kiekvieną pėdą, kiekvieną pajudėjimą, daromą net nakties tamsoje, o SGI sistema tik atveria jai naujus gynybos horizontus.

Kokie tie nauji horizontai bebūtų, vistiek Amerika ir jos per daug atvira demokratija daro nemažą klaidą, gindama savo ir pavergtų tautų interesus tokiu būdu, kaip dabar, kada net iš Nikaragvos ar Salvadoro negali iškrapštyti sovietams parsidavelių. Ar penktomis rankomis palaikydama Afgnanistano kraujuojančius partizanus, laisvės kovotojus, besigrumiančius titaniškai prieš milžinišką Sovietų armiją, apginkluotą naujausiais ginklais.

Netenka nė abejoti, kad Amerika yra jėga, galinti nugalėti Sovietų Rusiją, jeigu tik ji to panorės. Bet kaina gali būti tikrai per aukšta. Jei Amerikos politikai būtų buvę po II-jo Pasaulinio Karo labiau altruistiniai pavergtų tautų atžvilgiu, tai šiandien Sovietų Rusija nežvangintų ginklų prie pat Amerikos sienų, nebūtų jų nei Vokietijoje, nei Lenkijoje ar kur kitur ir jie nesmaugtų taikių Baltijos kraštų žemdirbių, bet jie būtų savo pačių žemėje-Rusijoje, kur jiems ir vieta būti.

S. Š e t k u s.

NAUJOJO DAUGIAKULTŪRINIAMS REIKALAMS MINISTERIO LAIŠKAS

GERBIAMAS REDAKTORIAU,

Aš buvau labai patenkintas ir jaučiausi labai pagerbtas, kai praeitą mėnesį Kanados Ministeris Pirmininkas mane paskyrė valstybės ministeriu daugiakultūriniams reikalams.

Šia proga noriu prisistatyti Jūsų skaitytojams ir trumpai paaiškinti, kodėl esu taip sujaudintas perimdamas šias naujas ir atsakingas pareigas.

Kaip daugelis Jūsų skaitytojų, ir aš esu gimęs ne šiame krašte. Atvykau iš Čekoslovakijos 1951 metais. Taigi žinau, ką reiškia būti nauju ateiviu. Aš taip pat stengiuosi išlaikyti savo kultūrinį palikimą, bet tuo pačiu metu išnaudoju visas Kanados man suteikiamas galimybes įsijungti kanadiečių bendruomenėn.

Ministerio daugiakultūriniams reikalams pagrindiniu uždaviniu laikau skatinimą įgyvendinti tai, kad v i s i kanadiečiai, nežiūrint jų rasės, religijos, kultūrinio palikimo ir jų krašto kilmės turėtų lygias galimybes visose gyvenimo srityse.

Tikuosi daugelį jūsų susitikti ateinančiais mėnesiais ir dirbti kartu, kad atsiektume tuos svarbius uždavinius.

Širdingai,

/pasirašė / Otto J e l i n e k

Vytauto Skuodžio Gynybos Kalba

Iš: "PERSPEKTYVOS" Nr. 22
/tęsinys/

Tėvynę mylėti ir jausti jos kančias bei skriaudas turėtų kiekvienas sąžiningas žmogus. Tai joks nacionalizmas. Patriotu privalo būti kiekvienas valstybės narys Tuo būdu, prokuroro kaltinimas, kad nelegalioje literatūroje liaupsinami nuteisti buržuaziniai nacionalistai, psichiniai ligoniai /R. Kalanta/, yra šmeižtas. Nelegalią literatūrą aš gerbiu ir nepagarbiai apie ją kalbėti, mano nuomone, yra amoralu.

Kaltinamojoje išvadoje nuolat kartojama, kad Lietuva "tariamai okupuota", "tariamai rusinama" ir tuo pagrindu nelegali literatūra charakterizuojama kaip šmeižtiška. Kadangi esu kaltinamas aktyviu dalyvavimu jąją šmeižiant, dauginant ir platinant, privalau apie tai kalbėti. Mano gynybos kalboje gana plačiai paliestas šis klausimas. Kad Lietuva aneksijos pasekmėje tapo Rusijos dalimi, nėra jokių abejonių, nors teisėjas gynybos kalboje neleido man visus argumentus suminėti. Kad Lietuva rusinama, taip pat akivaizdu. Taškento konferencijos nutarimai jau įgyvendinami: rusų kalba dėstoma vidurinių mokyklų pirmose klasėse, darželiuose - rusų kalbos "pamokėlės", pasak Dobrovolskio, realybę. Lietuvos vardas vis rečiau girdėti. Pavyzdziui, laikraštyje galima rasti Lietuvos kaimo pavadinimą, paminėtą, kad jis Pabaltijy. Kaip prie caro vietoj Lietuvos vardo buvo Severo-zapadnyj kraj, tai dabar - "Jantarnyj kraj", "Sovietskaja Pribaltika" ir pan. Gana nemaloniai nuteikia, kai troleibuse išgirsti: "Čto takoja Litva, ja znaju, a čto takoja Lietuva - nieslychal". Ir tai Lietuvos sostinėje, Vilniuje. Kaltinime minimas epizodas apie geležinkelius - ne išimtis. Taigi, kaltinimo formuluotė "šmeižikiškai tvirtinama" yra nepagrįsta ir pati šmeižikiška. Nelegalią literatūrą aš gerai žinau. Ja domėjausi dėl savo sumanyto naujo darbo "Melo ir šmeižto samprata tarybinėje propagandoje ir gyvenimo tikrovėje". Prenumeravau daug tarybinių laikraščių ir žurnalų, kuriuos vartant ir kilo mintis palyginti oficialiosios ir nelegalios spaudos aspektus. Negaliu pasakyti, kada būčiau ją parašęs, nes dar nebuvo baigtas "Dvasinis genocidas Lietuvoje". Laisvo laiko mažai turėjau. Būdamas dėstytoju, o vėliau docentu universitete, dar turėjau pareigų, kaip gamtos apsaugos komiteto narys. Nemažai pastangų ir man teko padėti, kad būtų išsaugotas Vilniaus senamiestis, kur ketina įrengti požeminius garažus.

Prie Marcinkonių norėta padaryti granito kasyklas kurios galėjo būti rimta grėsmė visai Pietryčių Lietuvai. Šiuo klausimu irgi teko pasisakyti. Daug laiko ir jėgų reikėjo atiduoti universiteto visuomeninių specialybių fakulteto Gamtos apsaugos skyriaus organizavimui ir administravimui. Šį darbą, tolygų tiesioginėms dekano pareigoms, dirbau be atlyginimo. Savo darbo karjerą pradėjau pečkuriu universitete. Buvo nelengva. Buvau šalinamas iš universiteto, kad negalėjau sumokėti mokesčio už mokslą. Tuo laiku man buvo pasiūlytas 1000 rublių - atlyginimas už gerą darbą. Jau tada galėjau pasirinkti lengvesnį gyvenimą, bet nuėjau sunkesniu keliu.

Prokuroras savo kaltinimą grindžia sistemingu užsienio laidų klausymu kaip baze, kurios antstatinė dalis būtų mano antitarybinės pažiūros. Šitaip elgtis, mano amžiaus žmogui nurodinėti ką turiu skaityti, ko klausytis, - mažiausiai, naivu. Be jau minėtų isorinių įvykių, mano pažiūroms formuotis įtakos turėjo ir gilus požiūris į gyvenimą. Ilgainiui supratau, kad pasaulį aprėpti vien protu, per maža. Gilindamasis į istorinį materializmą, jame suradau daug spragų, nenuoseklumo. Filosofijos studijos padėjo man sugrįžti į Katalikų Bažnyčią, nors gal penkiolika metų buvau indeferentu. Dabar esu tvirtai tikintis Bažnyčios narys. Jau 10 metų nesislapstydamas dalyvauju apeigose. Tą gali paliudyti saugumo darbuotojas šnipas Bogdanovas. Kažkodėl ilgą laiką su tuo buvo taikstomasi, nors mano darbovietėje tas buvo žinoma. Tik 1979 m. lapkričio 24 d. mano bute buvo padaryta krata. Saugumo pulkininko Baltino nurodyta: "pas Skuodį tikrai turi būti nelegalios literatūros". Jeigu jos nebūtų suradę, aš nebūčiau areštuotas. 58 byla buvo užvesta "Lietuvos katalikų bažnyčios kronikai". Jos registruojamų faktų labiausiai bijomasi. Tai siejasi ir su prokuroro teigimu, kad Skuodis "Dvasiniame genocide Lietuvoje" smeizikiskai tvirtina, jog Lietuvoje nėra tikėjimo laisvės, jog ateizmas žemo lygio, baisiausias partijos priešas - katalikybė, girtuokliavimas, chuliganizmas, venerinės ligos, abortai, narkomanija yra didžiausios tarybinės visuomenės ydos. /Negatyvius reiškinius V. Skuodis vadina ydomis"/. Esą, šios išvados nepagrįstos. Prisiminkime šias išvadas iš gynybos kalbos:

- Ateistiniai straipsniai moksliniu požiūriu labai žemo lygio.
- Klausimas, ar yra Dievas, iš viso neliečiamas ateistiniuose straipsniuose.
- Absoliuti dauguma autorių ateizmo mokslui ir visuomenei yra nežinomi.
- Gamtos mokslų atstovas, išskyrus nedideles išimtis, šioje literatūroje nedalyvauja. Atskira dalį sudaro leidiniai apie religijos priešus.
- Ateistiniams straipsniams charakteringa aktyvi propagnda, o ne sąžininga katalikybės kritika.

"Dvasinis genocidas Lietuvoje" - tai ne propagandinis rašinys, tai studija, mokslinis darbas parengtas matematinės statistikos metodu. Šis darbas atliktas ne 1975-79, kaip tvirtina kaltintojas, o 1977-79 metais.

Esu kaltinamas parašęs keturis laiškus. Pirmiausia laišką JAV prezidentui p. D. Karteriui. Prokuroras labiausiai kaltina dėl užuominos apie prof. J. Kazlausko mirti. Laišką prezidentui rašiau todėl, kad esu JAV pilietis. Mano tikslas buvo informuoti prezindentą apie padėtį, kurioje atsidūriau po 1979 m. lapkričio 24 d. kratos. Prof. J. Kazlausko likimą paminėjau todėl, kad jis buvo suimtas VSK (yra liudininkų, mačiusių šį faktą) neaiškiomis aplinkybėmis. Mane, spalio 22 patyrusį mikro infarktą, galėjo ištikti toks pat likimas. Taigi, paleidau "antį". KGB galėjo ja pasinaudoti, bet apkaltino mane smeižiku, esą aš galvojęs apie J. Kazlausko nužudymą. Kas be ko - medicininės ekspertyzės išvada apie Kazlausko paskendimą medikai netiki, nes lavono plaučiuose nerasta vandens. Jis ne nuskendo. Greičiausiai įkrito jau miręs...

Į Lietuvos tikinčiųjų gynimo komitetą kreipiausi dėl "Dvasinio genocido Lietuvoje", norėdamas šiuo darbu prisidėti prie komiteto veiklos ir jį paskyriau šio komiteto nuožiūrai. Manau, kad ši studija atskleidžia tikrąją Lietuvos katalikų padėti okupuotame krašte.

Laišką Helsinkio Baigiamojo akto signatarams rašiau kaip Lietuvos Helsinkio grupės narys. Bet esu parašęs dar vieną laišką TSRS premjerui L. Brežnevui. Šiame laiške esu išdėstęs savo pažiūras, paaiškinau, kaip atsidūriau tokioje padėtyje. Šis laiškas buvo paimtas kratos metu /1980 sausio 9 /, įdėtas į voką ir adresuotas VSK pirmininkui su prašymu perduoti jį adresatui, nes šis laiškas mane išteisintų. Beje, jis neinkriminuojamas, bet prašyčiau prijungti prie bylos. /Teisėjas atsisako tuo pretekstu, kad jis neinkriminuojamas/.

Nei "Alma Mater", nei "Perspektyvose", kurių leidimas, dauginimas ir platinimas, man inkriminuojami, nėra nieko šmeižikiško. Visa nelegali literatūra kelia idėjas pagerinti esamą visuomenės būklę, kritikuoja, ne siekia „pakirsti," ar „papjauti" valsybės pagrindus.

Toliau Skuodis nagrinėja netiesioginius kaltinimus, kurie išplaukia iš bylos situacijos.

- Netiesioginiai esu kaltinamas už tai, kad manau jog TSRS yra hegemonistinė valstybė; tai įrodo visa vidaus ir užsienio politika.
- Netiesiogiai esu kaltinamas už tai, kad TSRS laikau kolonijine imperija. Lietuvos ekonomika yra pajungta Maskvos interesams. Be jokio reikalo steigiamos sunkiosios pramonės įmonės, nors nėra vietinės žaliavos ir darbo jėgos. Mažeikiuose statoma naftos apdirbimo įmonė, nors Lietuvoje nėra naftos. Tuo pretekstu "imigruoja specialistai", daugiausiai degradavę asmenys. Tai rodo padidėjęs nusikalstamumas Mažeikiuose, Utenoje ir kt. miestuose.
- Netiesiogiai esu kaltinamas už tai, kad netikiu TSRS skelbiamiems taikos šūkiams - TSRS yra agresyvi militaristinė valsybė. Didžioji dalis nacionalinių pajamų skiriama karo pramonei, žmonės apgaudinėjami tuščiais pažadais, gąsdinami JAV grėsme, nuolatinė karo propaganda skleidžiama įvairiomis komunikacijos priemonėmis.
- Netiesiogiai esu kaltinamas už tai, jog esu įsitikinęs, kad TSRS valdymo būdas partokratine diktatūra, rinkimai yra tik teatralizuotas vaidinimas, kuriame aš nė karto nedalyvavau.

/ bus daugiau/

2 psl.

JALTOS AUKOS

/ tęsinys /

Ne dėl abejingumo nesimatė Judenburge gyventojų. Maj. Claud Hanburg-Domville, Judenburgo karinis guber - natorius rašė man: "Aš, žinoma, atsimenu austrų išreikštą pasibaisėjimą ir atvirus nusistebėjimų pareiškimus, kad belaisvius perdavė britai, kurie turėjo reputaciją teisingo ir humaniško elgesio... Aš prisimenu pakelės kapus netoli Judenburgo, kur palaidoti tie, kuriems nepavy - ko pabėgti. Visa ta operacija sukrėtė austrus".

Šie kazokų vaizdai buvo paskutinieji, kuriuos matė maj. Goode ir ltn. Hemming bei britų kareiviai. Bet vienas kitas girdėjo garsus, iš kurių suprato, kas dėjosi anapus Mur upės.

Korporalas Edward Stewart, kavalerijos ryšininkas, tuo metu buvo Judenburge/ir, prisimindamas įvykius, rašė: "...Mums niekada nebuvo oficialiai pasakyta, kodėl tuos nelaiminguosius turėjome perduoti sovietams. Mes supratome, kad jie ėjo į savo mirtį. Tuo niekada neabejo - jome.

Netoli tilto buvo šlapinimuisi didelis kibiras, ir dau - gelis kazokų naudojosi juo, bet ne gamtos reikalams. Jie pripildė jį vokiškomis reichsmarkėmis, laikrodžiais ir kt. Net keista, kad toks indas buvo iš viso pastatytas.

Tuo metu nepastebėjau smurto veiksmų prieš kazo - kus, bet aš nekeliavau su jais, tik buvau ties nebegrįžimo riba...

Tą naktį ir sekančią dieną mes pradėjome skaičiuoti šautuvų salves, ataidinčias iš rusų sektoriaus. Balsai ai- dėjo vėl ir vėl per visą apylinkę. Šautuvų salvės būdavo palydimos džiaugsmingu šūkavimu".

Kazokai mokėjo gražiai mirti. Gal jie giedojo, kad galėtų pasitikti mirtį su liturginiais žodžiais lūpose, gal, kad norėjo parodyti britams, kaip jie miršta.

Vis dėl to, beveik stebuklingu būdu, jaunas karininkas iš kazokų centrinio štabo pakliuvo į pragaro gelmes ir po 10-ties metų sugebėjo iš ten sugrįžti. Tai jaunasis Niko-j laj Krasnov'as, senojo generolo vaikaitis. Jis buvo vienas iš pirmųjų Domanov'o kazokų, su kuriuo kalbėjosi generolas Arbuthnott'as ir kuriam, atsakydamas į paklausimus, jis buvo papasakojęs savo trumpą istoriją: jo šeima paliko Rusiją, kai Nikolaj buvo tik 4 mėnesių amžiaus ir nuo to laiko jis gyveno Jugoslavijoje. Sekant perduotą gen. Arbuthnott'o gautą nurodymą suimti, jis buvo nubaustas be teismo 10-čiai metų vergų darbo sunkiausiose Sibiro sto vyklose. Ten tik mažytis procentas išliko gyvų, bet vienas tų procrntų tarpe buvo didžiai pasikeitęs Nikolaj Kras nov'as. Kaip nepaprasta, kad jis išliko gyvas iki bausmės atlikimo pabaigos, dar labiau nepaprasta, kad po to jam, kaip Jugoslavijos piliečiui, buvo leista išvykti iš Sovietų Sąjungos.

1955 m. jam leido išvykti į Švediją. Ten jis tučtuojau sėdosi užrašyti visą, ką atsiminė: nuo britų pažadų Lienz'e iki pragaro Karagandoje. Jo senelis ir kiti ragino jį rašyti tuos memuarus, jeigu jis kada nors ištrūktų.. Kad pasaulis sužinotų aprie britų išdavikiškumą ir Sovietų laukinišką žiaurumą. Jis rašė ir rašė, kad nedingtų nė vienas reikšmingas faktas; ir kai galėjo susikrapštyti pinigų, nukeliavo į Argentiną, kur gyveno jo mylima žmona Lili /ji sugebėjo pasprukti nuo suėmimo, nes buvo pasi - slėpusi kalnuose/.

Nikolaj KrasnovO knyga buvo išleista rusų ir anglų kalbose JAV-se. Nedaug kas ją skaitė, ir laida niekada nebuvo pakartota. Autorius, netrukus po jos pasirodymo mirė. Beveik visiškai tikra, kad jis buvo nunuodytas Sovietų žudikų, kurių vadai perskaitė tą knygą. /Šią informaciją davė gen. A. Holmston-Smylovsky, kuris pažinojo Nikolaj Krasnov'ą Buenos Aires/.

Įvykiai, apie kuriuos kalbėjo Nikolaj Krasnov'as, atrodė lyg būtų vykę kažkokiame sapne. Generolai Krasnov'as, Škuro, Domanov'as ir kiti vyresniojo rango buvo atskirti nuo savo karininkų. Visus patalpino į didelę, nebenaudojamą plieno liejyklą. Generolai buvo uždaryti į buvusią liejyklos raštinę.

Nikolaj lydėjo savo senelį, jo tėvas ir dėdė buvo taip pat toje grupėje. Iš pradžių su jais buvo elgiamasi man - dagiai; jų sargybiniai buvo paprasti Raudonosios Armijos vyrai. Jiems buvo suprantama, kad pagavę garsiuosius Baltuosius generolus, taip ir turėjo elgtis. Raudonosios Armijos vietinių dalinių vyr. komendantas pakvietė Krasnov'ą ir Škuro į savo vyriausiąją būstinę. Pasirodė, kad jis pats irgi buvęs Civilinio Karo veteranas, ir praleido kurį laiką apšnekėdamas senuosius žygius su buvusiais priešininkais. Apie politiką nebuvo kalbama, ir jis laikėsi mandagaus pagarbumo.

Kiti karininkai ir vyrai dažnai apsilankydavo jų areš- to kambaryje ir praleido daug laiko diskutuodami didžią - sias 1918 m. dienas, kai Raudonoji Kavalerija ir Baltieji kazokai susiremdavo Dono plotuose ir Ukrainoje. Krasnov'o jie klausėsi labai susidomėję ir pagarbiai, bet spalvingi pasakojimai legendarinio Škuro, dosniai apšlakstomi vaizdingais keiksmais ir riebiais palyginimais, sukeldavo entuziastingo smagumo. Tie, kurie buvo perjauni, kad atsimintų ankstesniųjų laikų žygdarbius, plyšo juokais bepiktumo klausydami vyresniųjų atgaivintus prisiminimus.

Visi Sovietų vaikai yra girdėję pasakojimus apie tuos drąsiausius ir audringiausius raitelių vadus. Buvo sunku patikėti, kad po ketvirčio šimtmečio jie buvo čia pat, matomi ir girdimi. Škuro nepaprastas jumoras iškarto pa - vergė Raudonosios Armijos vyrus. "Tai bent vyras!" - - džiaugsmingai kvatojo jie, kai Škuro prisipažino vaizdingais sakiniais, kad Raudonoji Kavalerija progai pasitaikius "išdegino skyles mūsų jojimo kelnėse!"

Suimtieji kazokų vadai rodė drąsų veidą šioje situa - cijoje. Bet- laikas nuo laiko buvo primenama, kad, nežiū - rint bičiuliškumo su kariškiais, jų likimas priklausė nuo visai skirtingos grupės tarnautojų: "Mus taip pat pasi- kviesdavo tylieji lankytojai, Sovietų kontražvalgybos karininkai iš SMERSH arba iš NKVD. Jie įeidavo, apsižval- gydavo lyg suskaičiuodami, ar visi yra, ir išeidavo, stipriai uždarydami duris".

.....Po dviejų dienų Judenburgo plieno liejykloje keturi Krasnov'ai, Domanov'as, Škuro, Kelech Guirey, Vasiljev'as ir kiti vyresnieji karininkai buvo susodinti į sunkveži- mius ir išgabenti. Prieš jiems sulipant, buvo įsakyta palaukti ir pasižiūrėti į vieną mažą Sovietų ceremoniją. Vienas iš Pannwitz'o vokietis leitenantas, priklausęs 15-tam kazokų korpusui, buvo nuvestas prie tvoros ir nušautas. Egzekucija buvo įvykdyta gramozdiškai ir auka turėjo būti pribaigta NKVD karininko, kuris spjaudė ir spardė dar tebejudantį kūną.

Šis nelaimingasis vokietis nebuvo vienintelis belais- vis, britų atiduotas, toliau už Judenburgo nenukeliavęs. Keletą dienų ir naktų šaudytojų būriai darbavosi plieno liejykloje, veikiant įjungtiems motorams, kad prislopintų garsus.

Po tokio įspėjimo, grupė išrinktųjų vadų buvo nuvežta į Graz'ą.

Praleidus naktį SMERSH kalėjime, jie buvo nuvežti į kitą kalėjimą Baden bei Wien, kur SMERSH karininkai juos išsamiai ir šiukščiai tardė. Kaip ir kiti, perėję per šios savotiškos organizacijos rankas, suimtieji pamatė, kaip daugelis klausimų buvo tokie vaikiški, kad galėjai galvoti, jog tai sukrikusių smegenų ar sukrikusios siste - mos sugalvota.

Vis dėl to, ir SMERSH ir Raudonoji Armija vienodai susižavėjusiai domėjosi garsiosimis asmenybėmis, pakliu- v usiomis dabar į jų rankas. Vieną rytą pasirodė SMERSH fotografai ir padarė Krasnov'o šeimos nuotrauką.

Toks oficialus ir neoficialus susidomėjimas buvo ro- domas per visą ten jų buvimo laiką. Birželio 4 d. juos nu- vežė į netoliese esantį aerodromą. Buvęs SMERSH kari- ninkas, kuris netrukus po to pabėgo pas amerikiečius, pri- simena:

"Kartą, 1945 m. pavasario pabaigoje, mums esant jau Badene, mano viršininkas pulkininkas leitenantas pakvietė jį palydėti ir, kaip jis išsireiškė, kad galėčiau "žvilgterė- ti į gabaliuką istorijos".

Jiedu nuvyko į aerodromą, kur buvo atvežta Krasnov'o grupė. Prie lėktuvo stovėjo uždengtas brezentu sunkveži - mis ir grupė "Smersh" karininkų, prie kurių mes prisijun- gėme. Mano viršininkas buvo jų tarpe vyriausias.

"Na, tai galime pradėti?", - paklausė majoras. Pul - kininkas leitenantas linktelėjo galva.

..." Anglai šaunūs, - juokėsi jis. "Jie apdovanojo /ka- daise/ Škuro savo žymenimis, pavadintais šventųjų My - kolo ar Jurgio vardais, rodos. O dabar-prašau gerbiamie- ji- visai patenkinti jį atgabenę prie mūsų durų". Visi ša- lia stovėję taip pat pradėjo juoktis.

Lėktuvas pakilo ir pasuko į Maskvą ir egzekucijas.

Sekančią dieną suimtieji kelionę tęsė viename iš tų Sovietų kalinių važmenų, ant kurių buvo užrašyta "Duona", ir kurie darė įspūdį Vakarų korespondentams, pastebė- jusiems Sovietų gerėjantį aprūpinimą maistu.

"Duoninis" sunkvežimis sustojo ties pastato durimis. Keliautojai skubiai nuvesti į vidų, koridoriais ir uždaryti į atskiras celes. Nikolaj Krasnov'as apie to momento bai- sumą rašė:

"Užraktas trakštelėjo. Buvau tuščioje dėžėje, lyg te- lefono būdelėje, žemomis išgaubtomis lubomis. Turėjau stovėti susilenkęs, arba galėjau sėdėti ant grindų abiem sulenktais keliais. Šviesa buvo tokia stipri, kad skaudino akis. Visiška tyla; šilta ir tvanku.... mirtiną tylą kartas nuo karto perskrosdavo giebiantys už širdies šauksmai ar lyg žvėries staugimai kažkeno ar mirštančio ar kankina - mo".

Jie buvo Liubjankos kalėjime. /bus daugiau /

DALYKAI, KURIŲ NEVERTA KLAUSINĖTI ATVYKĖLIŲ IŠ LIETUVOS

2.

RAUDONOJI ARMIJA

/tęsinys/

Savaime suprantama, vadovaujančius postus užima ru- sai, kartais ukrainiečiai ar gudai. Nėra prasmės jieškoti kokio generolo tadžikų kilmės ar karinės bazės viršininko jakuto. Šiaip šios kastos pramogos yra turbūt tos pačios kaip visada buvo. Apie jas nekalbama. Viena žinoma tik, kad nežiūrint, jog karininkija sudaro geriausiai aprūpintą žmonių kategoriją, nelegali medžioklė yra virtusi jos tar pe masiniu sportu. Boris Komarov rašo:

"Visada sunku sulaikyti prasižengėlius uniformoje ir surašyti jiems protokolą, kadangi jie visada gali užmas - kuoti savo brakonieriškus veiksmus kokia "strategine bū- tinybe". Kiek kartų Čitos ar Amūro srityse medžioklės inspektoriai yra sulaikę karinius sunkvežimius, kuriuose buvo dešimtys nušautų stirnėnų, elnių ar briedžių... Jie buvo visiškai bejėgiai, jei brakonieriai pasikabindavo prie sunkvežimių užrašą "Radioaktyvi medžiaga".

Užsienio korespondentai tų dalykų nemato ir negali ži- noti. Ką jie pastebi, ir ką vakarietiška spauda pasišykšti žmonėms pranešti yra tai, kad visa sovietinė visuomenė yra ypatingai militarizuota. Rėksniai pacifistai turėtų bū- tinai pamatyti kad ir sargybų pasikeitimą prie paminklo Volgograde. Tą garbės sargybą eina mažamečiai pionie - riai ir jie išmuštrinti neblogiau kaip koks hitlerjugendas ar esessnikai. Galėtų tie patys pacifistai pažiūrėti, kaip tratina iš Kalašnikovų pusmergės savo karinio apmokymo metu. "Mes nenorim sukurti pacifistinės tautos", - pasi- sakė vienas sovietų studentas Hedrick Smith. "Tiems žmonėms, kurie nori padaryti karjerą", - rašo H. Smith, - "Sovietų Sąjunga išlaiko mažiausiai 135 karo mokyklas, kuriose formuojami karininkai. Tuo tarpu kai JAV-se tėra vos 10. Jaunuoliams visose respublikose karinis apmoky- mas prasideda nuo 9-tos ar 10-tos klasės. Biologijos stu- dentai laiko paskaitas apie tai, kaip elgtis atominio užpuo- limo atveju ir studijuoja parazitologiją bei karinę mikro - biologiją."

Atrodytų, kad po visos tos dresūros jaunimas turėtų būti išugdytas į puikius žvėris. Keista, bet vienas Vakarų korespondentas tos tobulybės nepastebėjo:

" Vakariečio akimis, rusų kariuomenės eilinis ne ka- žinkaip drausmingas. Žvelgiant į žygiuojančią rusų kareivių vprą /neskaitant paradus Raudonojoj Aikštėj/, matosi keistas reginys. Kareiviai žengia nonšalantiškai su "man nusispjaut" išraiška veiduose, ir aš nesu matęs nieko pa- našaus jokioj pasaulio kariuomenėj, nebent Izraelio. Ru- sų eilinis, savaime aišku, pripažįstą tam tikrą drausmin - gumą, tam tikrą tvarką, bet visur pasitenkinama mini- mumu. Rusų kareiviui visai nesvarbu žengti į koją; dau- gelis dėvi nepilną uniformą. Jie šnekučiuojasi tarpusavy, žio- so į dangų užsisvajoję, eina bet kaip, ir laiko šautuvą, kaip kam išeina. Atrodo, tarsi kiekvienam rūpėtų išlaikyti sa - vo asmenišką stilių, savo gyvenimo ritmą, savo eigastį. Beveik nenustebtum, jei šalia rikuotės išdygtų jų žmonos, sužadėtinės, motinos, nešinos ryšulėliais, venzleliais ir žengtų šalimais, guosdamos savo vyrelius, kaip kad būdavo neperseniausiai.

O tačiau jokia sovietinė institucija nėra taip permir - kyta propaganda. Kiekvienoje kuopoje pilna "stukači" /špiegų-skundikų/. Bet toji padėtis atrodo neturi poveikio į asmenišką kareivių elgesį."

Un Observateur a Moscou. Traduit de l'anglais par Jean-Michel Jasienko. Paris, Ed. du Seuil, 1970.

"...Kaip buvo "neperseniausiai" yra žinoma aliuzija į caro rekrūtus ir toji užuomina, sakykim, yra vietoj.

Ką reiškia karo prievolė lietuviui ? Tai būti nugrūs- tam į tolimiausią SSSR užkampį, kalbėti tik rusiškai, dirb- ti įvairiausius darbus, kuriuos Vakaruose paveda "gastar - beiteriams"- emigrantams, kaip pav., prižiūrėti kelius, dalyvauti bulvių nukasimo talkoj, kartais net rinkti grybus kur nors Sibire. Ir žinoma, būti visą laiką ujamam kari - ninkų, medžiojančių iš malūnsparnių arus, sakalus, mait - vanagius, grynai iš malonumo ir noro išsimiklinti.

Pataisos ir Papildymai.

Yra dar viena kareivėlių išnaudojimo rūšis, mažiau žinoma vakariečiams, apie kurią pasakoja Fiodor Tu - rovsky:

"...Bet žmonės, kurių labiausiai gaila, tai sovieti- niai piliečiai pasmerkti vergovei, kurią Valstybė pati yra legalizavusi. Būtent, raudonarmiečiai, kuriuos viršinin- kai pasiunčia dirbti į įmones, kuriose vyrauja karinė drausmė ir kur pakibusi grėsmė patekti į Karo Lauko Teismą. Atsilygindamos už jų nemokamą darbą, įmonės duoda kariuomenės daliniams savo gaminių.

Buvo daug kareivių, kurie dirbo mūsų statybos me- džiagų kombinate ir mūsų fabrikai, atsilygindami už jų darbą, teikė kariuomenės vienetams, stovintiem prie Maskvos, betono ir plytų.

Kiek kartų, kai aš užšokdavau į kokį fabriką, pasitai- kydavo man išvysti tuos berniokus liūdnais veidais, mū - vinčius purvinais kariškais kombinezonais, atliekant į - monėje pačius nedėkingiausius ir pavojingiausius darbus. Jie gyveno nuolatinėje baimėje, kad juos apkaltins krimi- naliniais ar kariniais prasižengimais tuo atveju, jei jie prasižengs karinei drausmei, dirbdami toje civilinėje įstaigoje.".

The Soviet Worker. Illusions and Realities. Edi- ted by Leonard Shapiro and Joseph Godson. N.York, St. Martin's Press, 1981.

- - - - - - - - - - - - - - - - -

Visaip būtų galima aiškinti, kodėl Vakarų spauda, o ypatingai "pysnikai"-"demonstruotojai už taiką- pralei - džia negirdomis Sovietijos ginklavimąsi iki dantų. Fak - tinai, net ir patys disidentai perdaug apie tai nešneka. Iš- imtimi yra A. Zinovjev'as, kuris rašo:

"Kalbant apie sovietinį gyvenimą, negalima praleisti negirdomis Raudonosios Armijos. Stambiausioji kari- nių vienetų dalis išmėtyta taip, kad būtų atokiau nuo mies- tų ir miestelių. Nežiūrint to, kareiviai ir karininkai juo- se yra sutinkami kur kas dažniau, negu Vakaruose. Tai nė- ra atsitiktiniu dalyku: šiuo metu Sovietų Sąjunga yra ta- pusi kraštu, kuriame militarizacija yra pasiekusi aukš- čiausią laipsnį. Atmetus milžinišką aktyvios tarnybos ka- rininkų ir kareivių, atliekančių karinę prievolę /tarps - niais ar ištisai/ skaičių, tenka priskaičiuoti ir stambų kiekį žmonių, kurie vienaip ar kitaip surišti su ginkluo - tomis pajėgomis. Baigdami savo institutus, daugelis stu- dentų tamp karininkais, nepertraukę savo studijų /biolo- gai, chemikai, inžinieriai ir t.t./. Praktiškai nėra įma - noma institutuose ir įmonėse nubrėžti ribos tarp civilių ir karininkų. Daug vadovaujančių asmenų /jei ne daugu - ma/ tiek partijoje, tiek vyriausybėje yra kartu ir kari - ninkais bei generolais; buvęs pavaldinys, "politrukas" Brežniov'as netgi tapo maršalu /neušmirškim, kad ir partijos galva Stalin'as buvo taip pat "generalissimu"/.

Nesuskaičiuojamas kiekis karininkų /ar jie būtų at - sargoje, ar ne/ užima vosokiausius postus visose svar - bėlesnėse įmonėse ir organizacijose. Vien atsargos pul- kininkų kiekis toks, kad jie galėtų patenkinti visų Vakarų galybių poreikius aukštųjų karininkų pareigose. Milijonų milijonai piliečių, pripažintų mobilizuojamais iki gana se- no amžiaus ir kurie pašaukiami įvairiomis progomis tam tikram laikui, yra pasiruošę pribūti aktyvion tarnybon ke- lių valandų bėgyje. Pavojaus atveju kraštas gali būti mo- bilizuotas per nepaprastai trumpą laiką.

Kaip bebūtų galingi moderniškieji ginklai, visvien ka- riuomenės pagrindu lieka eilinis ir karininkas. Net pačiais įmantriausiais ginklais ginkluota kariuomenė gali pasiro- dyti nekovingiau už kariuomenę, kurios apsiginklavimas mažiau rafinuotas, bet kurios kareiviai ir karininkai at- likea pilnai savo misiją - kuri reiškia būti pasiruošusiam kariauti ir žūti. / bus daugiau /

KULTŪRINIS PUSLAPIS

TEN, EKRANE SUŽIBUS

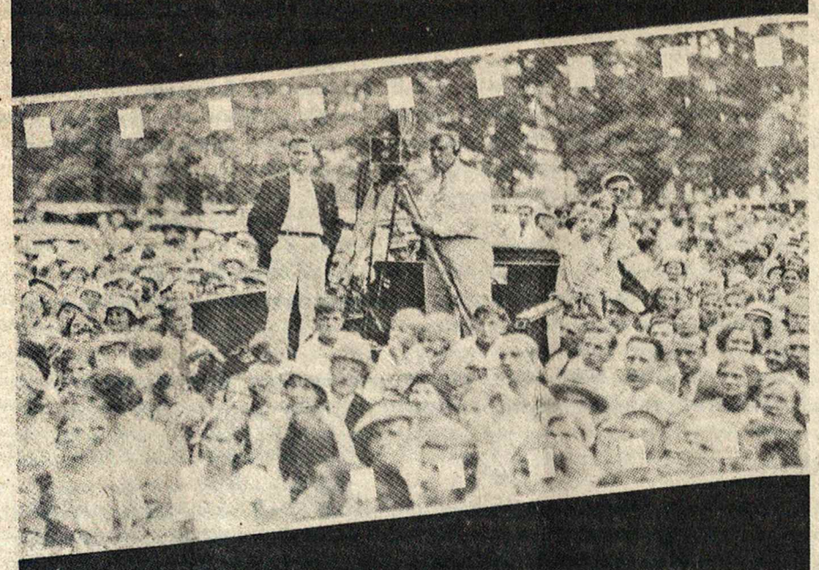

RAIMUNDAS M. LAPAS

Amerikos Lietuvių Kinematografijos Pradmenys

Vytautas A. Jonynas

Nėra pasaulyje smagesnių vartyti ir skaitinėti leidinių, kaip iliustruotos istorijos knygos. Betkokios istorijos - meno, pasaulinių karų, medicinos, civilizacijų, net /neturint kitko/ sporto istorijos. Bet už vis žaviausiu masalu būna kinematografijos istorija. Kodėl ? Labai paprasta: iš visų menų pasaulyje, kino menas yra vienintėlis ir demokratiškiausias /čia galima būtų papasakoti anekdotą apie Leniną/, kurio mes galim nustatyti gimimo datą. Visų kitų menų pradžios dingsta amžių ūkanose. O prie filmų lopšio, jei ne nebylaus, tai garsinio, jei ne garsinio, tai spalvoto, visi esame stovėję. Užtat, vartant tokį albumą neišvengiamai mus apima nostalgija. Vaikystės, jaunystės, visokių alpių momentų prisiminimai.

Tokiu smagiu, nuostabą keliančiu, o tačiau kiek neįprastu leidiniu yra 1983 m. pasirodžiusi Raimundo LAPO knyga "TEN, EKRANE SUŽIBUS". Amerikos lietuvių kinematografija, 1909-1979". Dievaži, kokia ten gali būti, sakysit, lietuviška kinematografija? "Jonukas ir Onytė"?, "Lietuvos kareivėlis"? Tiesą sakant, R. Lapo knygos antroji angliškoji antraštė kur kas tikslesnė - "ETHNIC LITHUANIAN CINEMATOGRAPHIC ACTIVITIES". Atsieit, filmininkų, kino darbuotojų, aktorių veikla filmų pramonėje. Bet, kaip pavadinsi, taip nepagadinsi, faktas lieka faktu, leidinys tikrai įdomus daugeliu atžvilgių. Jis nepretenduoja į išsamumą. Jo tikslas, kaip sakoma pratarmėje, vien "registruoti istorinius faktus, kurie sudaro Amerikos lietuvių kinematografijos raidą". "Tai tik pirmas bandymas surinkti ir išstudijuoti prieinamą archyvinę medžiagą". Kiek tolėliau apgailestaujama, kad buvę sunku prieiti prie asmeninių archyvų. Taip pat prisipažįstama, kad mintį, akstiną šiam darbui suteikė panašus leidinys Lietuvoje apie antrajame pokaryje išsivysčiusią krašte kino pramonę. Marijos Malcienės Lietuvių kino istorijos apybraiža ./Vilnius 1975/. Ironiška, bet tai irgi vėlokai padaryta kompiliacija, nežiūrint, kad dokumentinė medžiaga M. Malcienei buvo čia pat, parankėj. "Ten, ekrane sužibus", tuo tarpu autoriui buvo kur kas sunkiau. Užtat juo nuostabiau, kad jo knygoje surinkta tiek nelauktų dalykų, smulkių bei įdomių detalių; ne vien apie pačią kinematografiją, bet ir apie tuometinį išeivijos gyvenimą, apie Lietuvą jos žydėjimo laikotarpyje.

Veikalą sudaro trys dalys: Įvadas /kinematografija ir jos atsiradimas Lietuvoje. 1/ Varginga bei nedėkinga pradžia, 1909-1945. 2/ Antrajam karui praėjus žengia nauja karta: 1946-1979; 3/ Lietuvių kilmės aktoriai kino ekrane; 1923-1979; 4/ Overview /santrauka anglų kalba/ ir 5/ šaltiniai /knygos, archyviniai fondai, išlesioti laikraščiai bei žurnalai/.

Savaime aišku, kad skaitytojui įdomiausiom dalim yra įvadas ir dvi pirmosios dalys. Trečioji yra daugiau biografinis žinyno /"Who is Who" as "Who was Who"/ pobūdžio. Nors ten sužinom, kad Shimkus-la douce, Ann Jillian, Rūta Lee, Lawrence Harvey, Charles Bronson, Bruno VeSota yra lietuvių kilmės žmonės, vis dėl to apie juos galima pasiskaityti ir svetimtaučių leidiniuose. Be abejo, tenka vien džiaugtis, kad jiems pavyko prasimušti, išsilaikyti, kartais pagarsėti Hollywoode, bet tuo jų įnašas išeivijos kultūriniam gyvenimui kartais ir baigiasi. Kas kita toks Vaičkus, tas nenuorama fantastas, su savo dramos trupe, studija, kino bendrove Brooklyne, su kontora Kaune, keliančia susirūpinimą, jog jis maišąs protus ilgaplaukėms, skaisčiaveidėms gražuolėms lietuvaitėms.

Kadangi leidinyje suminimi mažų mažiausiai 75 asasmenys, savaime aišku, neįmanoma jo išnarstyti iki kaulelių. Tai žinynas, referencinė knyga, nors jai autorius ir pasišykštėjo indekso- vardų bei filmų pavadinimų rodyklės. Užtat tenka aptarti tik pagrindinius jos bruožus.

Pirmoji dorybė yra toji, kad skoningai išleista R. M. Lapo knyga gausiai iliustruota įvairiausiomis nuotraukomis. Visokių veidų, bet taip pat ir straipsnių /net ir iš "Gimtojo Krašto"/, skelbimų, fotokopijomis. Viena nelaukčiausių nuotraukų vaizduoja krepšininką Pr. Lubiną nugrimuotą kaip Frankenšteiną. Nemažiau nelaukta, nematyta nuotrauka yra Dariaus ir Girėno, stovinčių šalia mechaniko Jesiulaičio ir mūvinčių civiliais rūbais prie Lituanicos. Iš viso, daug seniai matytų, primirštų Lietuvos nepriklausomo gyvenimo vaizdų. Gen. Nagevičius prie Karo Muziejaus patrankų. Muziejaus užrašė tvyro rašybos klaida: Muzėjus.

Kita knygos prašmatnybė yra tai, kad joje dažnai talpinamos spaudos aprašymų, laiškų, korespondencijų nuotrupos ir jų kalba netaisyta. Kartais ji pasibaisėtina, kartais žavinga savo archaiškumu: ..."iš krutamųjų paveikslų mes semiam žinystą, mes jais pasilinksminame ir sušvelniname savo jausmus". Bendru vardikliu ankstyvosioms kino juostoms buvo tai, kad jos būdavo savotiškais "laiškais iš Lietuvos". Už tai jos brangi archyvinė medžiaga. Broliai iš už marių važiuodavo "krajun", filmuodavo Lietuvos gamtą, lauko darbus, įvairias iškilmes, kariuomenės paradus, derliaus šventę, eucharistinius kongresus ir grįžę rodydavo Amerikoje. O tada susilaukdavo pylos... Ir tie apsikapojimai šiandien skamba komiškai :

..."Tik vieną dalyką iš paveikslų buvo galima gerai suprasti. Būtent: kas šiandien valdo Lietuvą? Pasirodo, kad tautininkai su kunigais eina rnka už rankos, nors dėl svieto akių ir pešasi. Kur tik koks kariuomenės paradas, ten, žiūrėk, ir kunigėlis kartu su Smetona drožia spyčių. Vadinas, važiuoja vienam vežimę".

Arba:..."Bažnyčių, žinoma, daugiausia. Atrodo, kad bažnyčiomis Lietuva yra turtingiausia šalis pasaulyje. Vienas geras katalikas net ant grindų parpuolė, pamatęs tiek daug bažnyčių"... Kitiems tai sukelia nerimą: "Amerikos lietuviai, matydami būrius Lietuvos davatkų, nerimauja. Matyti, davatkos gadina lietuviams skonį". Ką gi, visiems neįtiksi!

Yra pasikalbėjimų su filmuotojais: ..."Ar bedarbių pastebėjau Kaune? - Ne, nieko panašaus Kaune aš nemačiau, kaip pas mus Amerikoje, ten nėra būriais vaikščiojančių suvargusių žmonių bedarbių... "Prezidentas Smetona man atrodė labai malonus žmogus ir be jokio išdidumo. Taipgi pastebėjau, kad jis laisvai kartu su kitais žmonėmis maudosi, susitinka su bile kuom ir pasikalba..." Pasitaiko ir kritikos:..." Bet toki dalykai: įrengimai rezortų, garsinimai Lietuvos krašto žymių vietų, nerūpi Lietuvos žmonėms, niekas, rodos, nesupranta, kad tenai turtai, tik reikia mokėti juos išnaudoti". Savaime aišku, visokių būta žmonelių tų mėgėjų filmuotojų pionierių tarpe, bet visumoje nestigo jiems žurnalistiško smalsumo, pastabumo. Vienas spalvingiausiu atrodo buvo Rapolas K r u č a s, lakūnas- fotografas, kurį Lithuanian Film Corporation buvo pasiuntusi Kaunan. Tada vyko kovos su lenkais ir buvo svarbu ginti Lietuvos bylą. Gaila, tų juostų neišliko, vien aprašai; Viešpatie, kaip gaila :

"Apvaikščiojimas trijų metų Lietuvos Neprigulmybės šventės vas. 16 d 1921 paroda eina Laisvės alėja Kaune, kur matyti kupranugaris ties Karo Muzėjum, kuris yra paimtas nuo lenkų. Toliau matyti apdovanojimas mūsų invalidų, nukentėjusių mūšiuos su lenkais, žėdnam kryžius prisega prie krūčių Laikinasis Lietuvos Prezidentas, p. Stulginskas. Baltgudžių batalijonas tarnaujantis Lietuvai kaipo laisvanoriai... 3/ Procesija eina iš Kauno į Vilnių aplankyti Aušros Vartų ir apvaikščioti Vilniaus Kalvarijas /kelius Kristaus/...kur po kalnus ir girias ėjo keliais, kulpššiokavo kelis varstus... 6/ Toliau seka Naumiesčio apylinkės darbai laukuose, turgai, jomarkai miestuose ir didžiausias atpuskas Naumiestije per Šv. Petrą ...7/Lietuvos Čigonai. Lietuvių filmų fotografas p. Kručas išgyveno visą parą su Čigonais. Labai žingeidūs paveikslai..."

Visokių tačiau pasitaikydavo filmuotojų. Kartais "fušerių", netgi blogos valios tipų. Kiti nufilmuodavo pasak br. M o t u z ų, "neišvažiuojamus kelius su įklimpusiais, kaip į kokią skardžią, į kelių brastą, vežimais arba automobiliais, rodydavo filmose sulūžusias ir sukrypusias lūšnas, bekojus žmones, nusigėrusius ir suvalkatėjusius žmonių tipus"...Kadangi filmavimo aparatai tolydžio darėsi visiems prieinami, daugeliui išvyka Lietuvon buvo priemone pasipinigaut.

Visumoj TEN'EKRANE SUŽIBUS vaizdžiai perteikia tos kinematografijos proistorės vaizdus. Priekaištu autoriui būtų, kad jis neiškelia, neišryškina pakankamai to perversmo filmų srityje, kokiu buvo garsinio filmo atsiradimas, pačios aparatūros tobulėjimas. Dalykai kartu ir spartinę, ir stabdę išeivių prasimušimą kinematografijon. Neužmirština, kad kitos mažumos, kitur, parodė išskirtiną veržlumą. Nebylio filmo laikais kino kalba buvo savotišku esperanto, visiems suprantama kalba. Rusų emigrantai buvo vienu metu užvaldę visą Prancūzijos jauną filmų pramonę ir jų aktoriai buvo žvaigždėm- Ivan Možuchin, Vladimir Gaidarov, kas dar? Amerikos lietuviai parodė šiek tiek pramatymo. Jie steigė bendroves, pardavinėjo šėrus; kartais už dolerį. Bet partinės rietenos, vidiniai konfliktai viską išardydavo. Vėliau gyvenimo tempas pagreitėjo, užėjo karas, filmų pramonėje atsirado įvairiausių darbelių, profesinių postų. Bet ar buvo skatinamas jaunimas juos pasitverti, nežinia. Leidinys tik sužymi, kur kas pradėjo savo karjerą ir ką išsikovojo. Krepšininkas Pr. Lubinas, pasirodo darbavosi kaip "grip", sceninių dekoracijų keitėjas ir filmuotojo padėjėjas, ir tąsė sunkią aparatūrą. K. Lukšys tuo tarpu iškopė iki Fox News filmuotojo Europos posto ir dažnai atplaukdavo į Lietuvą. Jess Kizis įamžino atominės bombos sprogimą . Yucca Flats Nevadoje, Kruščiovo draskymąsi New Yorke, kai jis šaukė, kad "Mes jūs pakasim po žeme!" /Jo darbui pagerb gerbti Movietone bendrovė netgi padarė dokumentinį filmuką- "Adventures of the Newsreel Cameraman"/.

IT HAPPENED ON THE SILVER SCREEN

Etnic Lithuanian Cinematographic Activities in the United States, 1909-1979

Thogh Lithuanians have expressed an interest in the cinematic form since its earliest days, the vicissitudes of two wars bracketing a brief twenty-year period of independence have succeeded in aborting the development of a national film movement. Therefore, one is faced with acknowledging the pioneering efforts of a few early Lithuanian film-makers and then shifting to recognizing the large number of those that dedicated their careers to films produced in the United States.

The purpose of this book for readers of Lithuanian ancestry is apparent. In an era whrere national identity and uniqueness based on ancestral root is becoming popular again, an awarness of the contributions of fellow countrymen to the preponderant art form of our times does much to reaffirm our feelings of individuality. However, differen justifications are warranted for those not of Lithuanian heritage.

The first is primarily historical. An interest in the history of films and their evolution is inevitably linked to a consciosness of national contributions. The fact, that the modern film is the product of an evolutionary process involving countless film-makers of different nationalities should make us grateful not only for the efforts of the pioneers in our own country, but also for the work of those in other cultural millieu. Hollywood does not have an exclusive patent on film. An analysis of these various disparate influences facilitates a greater understanding of how film became identified with the Twentieth Century and a continuing appraisal of its variegated national origins reemphasizes its importance as a global expression.

Secondly, there is an underlying premise in cultural evaluations: distinct groups are idiosyncratic in value expression. An exposure to the various delineations of beauty is conductive not only to an expanded definitions of its ideal, but also, to an acceptance of the validity of difference in esthetic predilections. Once the bounaries of artistic chauvinism are breached, we are ready for an immersion in the greater total human experience.

to accomplish this, we must make ourselves available to a perennial process of education and the enthuasiastic exposure to all the products of culture, no matter how apparently insignificant their statement or humble their source. Though there should be a discrimination in choosing what we esteem, there should be no initial prejudice before its consideration.

It is in this spirit that we hope the non-Lithuanian reader will approch the material gathered in this book. A distillation of centuries of struggle and perseverance, the Lithuanina experience is unique in its ethos and univesal in its gently humanity.

(tekstas knygos aplanke)

Iš EGLUTĖ. Rugsėjo mėn. 1985 :

Edmundas Macėnas, Kristijono Donelaičio Lituanistinė Mokykla Čikagoje

MANO AITVARĖLIS

Pučia tas vėjelis,
Kelia aitvarėlį,
Gal iškels į dangų,
Tiesiai pas Dievulį?
Mano širdis plaka,
Man net trūksta kvapo,-
Kad tas aitvarėlis
Niekad nenukristų...
Tiktai tas vėjelis
Ėmė ir nuėjo,
Mano aitvarėlis
Žemėn nudardėjo.
Mano ašarėlės
Krito ir riedėjo,
Kad tas aitvarėlis
Visai subyrėjo...

EGLUTĖ. Vienintelis lietuviškas laikraštėlis vaikams išeivijoje. Leidžia ir spausdina Nek. Pradėtos Marijos Seserys, Putnam, CT 06260. Administratorė-Danguolė Sadūnaitė. Prenumerata metams-$10.00, vieno numerio kaina- $1.00.

Šis labai estetiškai ir įdomiai redaguojamas bei leidžiamas vaikų žurnalas išeina kas mėnesį, išskyrus liepos ir rugpjūčio mėnesius.

Rugsėjo mėnesio leidinyje randame eilėraštukų, apsakymėlių, mokslinių straipsnelių, galvosukių, mįslių ir kt. Turinyje: Knygos, O. Mikailaitė; Peliukas ir Dantukas, L. Gudelienė, Pieštuko Nuotykiai, V. Morkūnaitė; Uodeguota Žvaigždė, A. Radžius, Saulės Šeima, V. Simaitis; Galvosūkiai. Susipažinkime su Šveicarija, V. Vygandaitė; Vaikų Kūryba; Linksmiau.

Viršelis-P. Osmolskio. Skyrių vinjetės- Z. Sodeikienės. Kitos iliustacijos-A. Sukurienes, A. Sruoginienės, R. Kupcikevičiūtės, D. Kizlauskienės, P. Osmolskio.

Vyr. redaktorė- Ses. Ona Mikailaitė.

Šalia Šeštadieninių Mokyklų darbų šis žurnalėlis labai naudingas ir tinkamas vaikams pasiskaityti ir pagilinti savo žinias bendrai, o ir lietuvių kalboje-ypatingai. Kas dar neturi šio žurnalėlio savo šeimoje- laikas užsisakyti.

Rašytinė lietuvių literatūra yra senesnė už mūsų spausdintą knygą - Mažvydo katekizmas - pasirodė 1547 m., tuo tarpu du seniausieji mūsų rašytojai - Stanislovas Svetkus Rapolionis ir Abraomas Kulvietis, abu miré 1545 m. Jų išlikę rankraščiuose darbai dalimi pateko į 1570 m. Mažvydo giesmyną, kuriame yra po vieną giesmę, pažymėta Rapolionio ir Kulviečio vardais, bet kur tarp nevardinių giesmių neabejotinai yra ir daugiau anų dviejų rašytojų kūrinių.

(Lietuvių Rašytojų Kalendorius)

IŠ PADANGĖS MIELOS

(IŠ SPAUDOS OKUPUOTOJE LIETUVOJE IR IŠEIVIJOJE)

A. ŠVAŽAS. Iš ciklo Simano Daukanto knygos motyvais. Mišri technika.

● Lietuvos Žemdirbystės Mokslinio Tyrimo Institute sukryžiavus lietuviškuosius ir amerikietiškosios rūšies "Omar" kviečius, pavyko išvesti didelį derlių nešančią, naują kviečių rūšį, pavadintą "Širvintos" vardu.

MINIATURINĖ FLOTILIJA

Įvairių amžių miniatiūrinės flotilijos rinkinį galima pamatyti Klaipėdos Jūrų Muziejuje-akvariume. Burlaivių modelius padirbo Rygos dailininkas V. Šildknechtas ir pagal seną jūreivių tradiciją juos rodo buteliuose. Nuolatinei parodai jis yra padaręs keliasdešimt modelių. Jis taip pat parodai atvežė ir savo tapybos darbus.

● Palangoje šią vasarą vyko estradinės muzikos festivalis "Baltijos jaunystė-85", trukęs dvi savaites. Pagrindinį Festivalio prizą laimėjo Vytauto Kernagio vadovaujamas ansamblis.

ĮSTEIGTA BLAIVYBĖS DRAUGIJA

Rūpinantis sveikata ir labai išplitusiu girtavimu, galų gale sudarytas kovai už blaivybę draugijos organizacinis komitetas. Jos pirmininku patvirtintas klinikų prie Kauno Medicinos Instituto vyr. gydytojas, P. Jašinskas.

Įdomu, kad tokiai aktualiai draugijai organizuoti neužteko medicinos personalo, ir Profesinių Sąjungų Tarybos, bet reikėjo dar ir LKJS CK, Lietuvos TSR Mokslų Akademijos ir Sveikatos Apsaugos Ministerijos iniciatyvų.

● Portugalijoje gastroliavo šalia kitų Sovietų Sąjungos baleto solistų ir pasižymėję Lietuvos šokėjai Neli Beredina ir Petras Skirmantas.

Gastroliavo 10 dienų, šoko aštuoniuose koncertuose Madeiroje, Funšalyje, Porte ir Lisbonoje.

P. Enskaitis

LIETUVIŠKOS DUONOS IŠSIILGIMAS

Jau ketvirtis šimtmečio valgau Kanados duoną. Putlią, minkštą ir trapią. Beskonę, bespalvę ir bekvapę. Valgau ją - manoji liko už plačių vandenų, liko už aukštų kalnų, tamsių girių. Nepasieksiu jos daugiau, neragausiu jos skonio.

O tačiau mano duona, mano tėvų duona, tebėra gyva mano mintyse. Iš čia jos neišplėš joks žmogus. Jos rugio mažiausiame grūdelyje atsispindi visa mano tėvų žemė. Čia matosi tyvuliuojant platieji Suvalkijos lygumų laukai. Baltai, iki akį rėžiančiai, sesučių iššveistos, pušų sakais dar kvepiančios seklyčių grindys. Ir drebulių skiedrų stogais šviečiančios klėtys. Ir jaujos, ir tvartai, ir kluonai.

Šiame mažame žiemkentėlio pilkame grūdelyje matosi platieji, neaprėpiami Dzūkijos miškai su savo grybais ir riešutynais. Ir platieji grikių laukai bei dyvina sesučių daina. Grūdelyje atsispindi Baranausko Anykščių šilelio žali ėgliai, kaip kvietkai po dirvonus. Maironio saulė ant Dubysos tekanti, ir Jankaus Bitėnai su Rambynu.

Mano tėvų duona, rupioji, kartais ašakota duona! Tave girdžiu savo tėvų laukuose. Girdžiu tavo šauksmą, kad daug sūnų ir dukterų tave apleido, buvo prievarta išvaryti.

Tavo skonį, sūrų nuo artojėlio persisunkusio prakaito; lipnų nuo tėvų, senelių ir brolių krauju laistytos žemelės; aitrų nuo seselių ir motulių ašarų, jaučiu savo burnoje ir širdyje.

Niekas man tavęs nepavaduos. Nei baltoji Kanados duona, nei jos ragaišiai. Ji auginta be meilės, komerciniais išskaičiavimais - kas daugiau moka, tam ir parduoda.

O manoji duona persunkta augintojo neaprėpiama meile. Jis niekam jos be kovos neatiduos. Už ją aukosis ir gyvybę klos.

Tad kaip man jos nemylėti, kaip ją nesapnuoti?!

AA CENTRINĖS:
Montreal 273-7544
Ottawa 523-9977
Toronto 489-3693
Hamilton 522-8392

London 438-1122
Windsor 252-3842
Calgary 287-2712
Winnipeg 233-3508
Sudbury 674-6217

JEIGU GERI IR GALI GERTI - TAVO REIKALAS
JEIGU NORI NUSTOTI - MŪSŲ

ATEIK Į LIETUVIŲ A.A. (ALCOHOLIC ANONYMOUS) GRUPĖS SUSIRINKIMĄ. SUSIRENKAME KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ, 7722 GEORGE ST. LA SALLE, QUE. 8 val. vakaro

ARBA SKAMBINK MUMS:
Leonui G.: 366-2548 (namų); 489-5391 (darbo);
Henrikui N.: 366-7770 Dainiui L.; 768-9606;
JONUI R.: 337-8637

AR PASKAITAI SAVO VAIKUI LIETUVIŠKŲ LIAUDIES PASAKŲ? JOSE RASI IR GROŽIO IR JUMORO IR IŠMINTIES!

● SAULĖS ŽUIKIAI. Gediminas Astrauskas. Satyriniai ir publicistiniai eilėraščiai. Vilnius, 1985m., 10.000 egz. 48 psl.

● GINTARO KELIAS. Romualdas Neimantas. Knyga iš serijos "Žinių Pasaulyje". Kaunas, 1985 m., 223 psl., 40.000 egz. Pasakojama apie Baltijos gintarą, jo atsiradimą ir plitimą pasaulyje, senovės tautų papročius, kultūrinius ryšius.

MIRĖ DAIL. JONAS KUZMINSKIS

Po sunkios ligos rugpjūčio 19 d. mirė Jonas Kuzminskis, 79 m., Lietuvos Komunistų Partijos Centro Komiteto narys, turėjęs titulus SSSR liaudies dailininko ir Lietuvos TSR liaudies dailininko bei SSSR Dailės Akademijos narys.

Buvo gimęs valstiečių šeimoje 1906 m., Raseinių apskr., Betygalos miestelyje 1927-1933 m. mokėsi Kauno Meno Mokykloje. Jo idėjos, kaip rašoma paskelbtame nekrologe, formavosi komunistinio pogrindžio skelbiamų idėjų įtakoje. Rašoma: "...informavosi demokratinės dailininko pažiūros". Tačiau komunizmas yra diktatūrinis režimas, o ne "demokratinis".

1941 m. jis pradėjo dėstyti Valstybiniame Dailės Institute, o vėliau ilgus metus buvo šio instituto grafikos katedros vedėju. Visą laiką aktyvus partinėje veikloje ir Dailininkų Sąjungos organizaciniame darbe.

KAIP ATSIRADO DIENOS ŠVIESOS TAUPYMO IDĖJA?

Iki pat Benjamin Franklin'o /1706-1790/ laikų, tai yra iki 17 amžiaus pabaigos, niekam nebuvo kilusi mintis, kad vertėtų taupyti dienos šviesą. Tik Pirmojo Pasaulinio Karo metu, kada anglams tekdavo aprūpinti karius pirmose fronto linijose, tamsos metu susidarydavo daug nepatogumų. Buvo prisimintas B. Franklin'o pasiūlymas, kad vertėtų atsukti laikrodį balandžio mėnesio paskutinę savaitę viena valanda atgal ir spalio mėn. paskutinę savaitę jį pavaryti pirmyn viena valanda, kad atitiktų astronominiam laikui. Tokiu būdu anglai tokį laiko pakeitimą pradėjo praktikuoti 1918 m., o Amerika 1919 m. Bet, karui pasibaigus ir ekonominei padėčiai pagerėjus, laikrodžio sukiojimas buvo pamirštas ir tik 1967 m. vėl prisimintas. Lietuvoje dienos šviesos taupymo laikas buvo įvestas II-jo Pasaulinio Karo metu- vokiečių okupacijos laikorarpyje.

B. Franklin'as buvo gimęs ir augęs 17-kos vaikų šeimoje. Savo jaunystės dienas praleido dirbdamas tėvo muilo ir žvakių gamybos įmonėje. Mokyklą lankė tik porą metų Bostone. Jam buvo labai įgrisusi žvakės šviesa, beruošiant pamokas. Todėl, susitaupęs vieną dolerį, jis viską metęs, slaptai iškeliavo į Philadephiją, kur buvo Anglijos kolonijų valdybos centras, ieškoti darbo. Nusipirkęs tris duonos kepaliukus, du pasispaudęs po pažastimi, o trečią valgydamas, užsuko į pašto įstaigą pasiteirauti, ar yra kokio nors darbo. Darbą jis gavo ir vėliau, tapęs pašto viršininku, ėmėsi reformų, įvesdamas korespondencijos išnešiojimą į namus, ir kitų patobulinimų. Atliekamą laiką sunaudodavo studijoms ir įvairiems fizikos bandymams, ypač elektros srityje. Jų išdavoje jis išrado žaibolaidį. Be to, jis giliai pamėgo spaudą ir pradėjo leisti "Poor Richard Almanach", kurį žmonės pamėgo, ir B. Franklin'ą išpopuliarino. Todėl jis lengvai pateko į Kongresą. Kilus karui dėl Amerikos nepriklausomybės, B. Franklin'as stipriai pasisakė už Amerikos nepriklausomybę ir jos atsiskyrimą nuo Anglijos.

Amerikai gavus nepriklausomybę, B. Franklin'as, niekko nelaukdamas, tuojau pasirašė Nepriklausomybės Aktą.

Dirbdamas Kongrese vieną dieną, žvelgdamas pro langą, jis pastebėjo kaip tamsa pradeda užgulti, o ant stalo vos mirkčioja žvakutė. Atsisukęs į kitus kongresmanus, B. Franklin'as tarė:" Reikėtų įvesti dienos šviesos taupymą, pasukant laikrodžio rodykles atgal". Bet tada jo niekas nesuprato, kaip laikrodžio rodyklių pasukimu būtų galima sutaupyti dienos šviesą. Taip jo mintis liko nerealizuota, bet neužmesta. Ji suaktualėjo 1973 m., kada arabai suvaržė naftos eksportą. JAV Kongresas 1976 m. priėmė įstatymą, kuriuo oficialiai buvo įvestas dienos šviesos taupymas. Iš pradžių daugelis reiškė nepasitenkinimą, bet prekybininkai jį palaikė, nes per vienerius metus jų apyvarta pakilo net 135 bilijonais dolerių. Nepatenkintos liko įvairios religinės sektos, kurios savo apeigas pradėdavo saulei nusileidus, kada būdavo prietema ir sulaukdavo daugiau lankytojų.

Nežiūrint visų nepasitenkinimų - dienos šviesos taupymo įvedimas pasirodė praktišku dalyku, kuriam pritarė geografų ir astronomų kongresas, įvykęs 1980 m.

B. Franklin'o nuopelnai Amerikos istorijai nebuvo pamiršti. Philadelphijoje, kurioje jis daugiausiai praleido laiko, jo prisiminimui buvo pavadinti B. Franklin vardu parkai, taip pat mokslų institutas; miesto aikštėje pastatyta jo statula. Prez. G. Washington'as parašė jam padėkos laišką 1789 m., iškeldamas jo nuopelnus netik Amerikai, bet ir visai žmonijai.

P. INDREIKA

KREIVI VEIDRODŽIAI

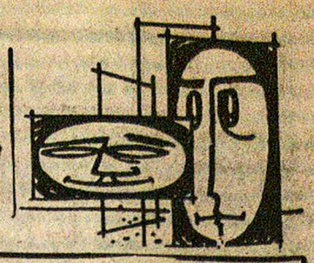

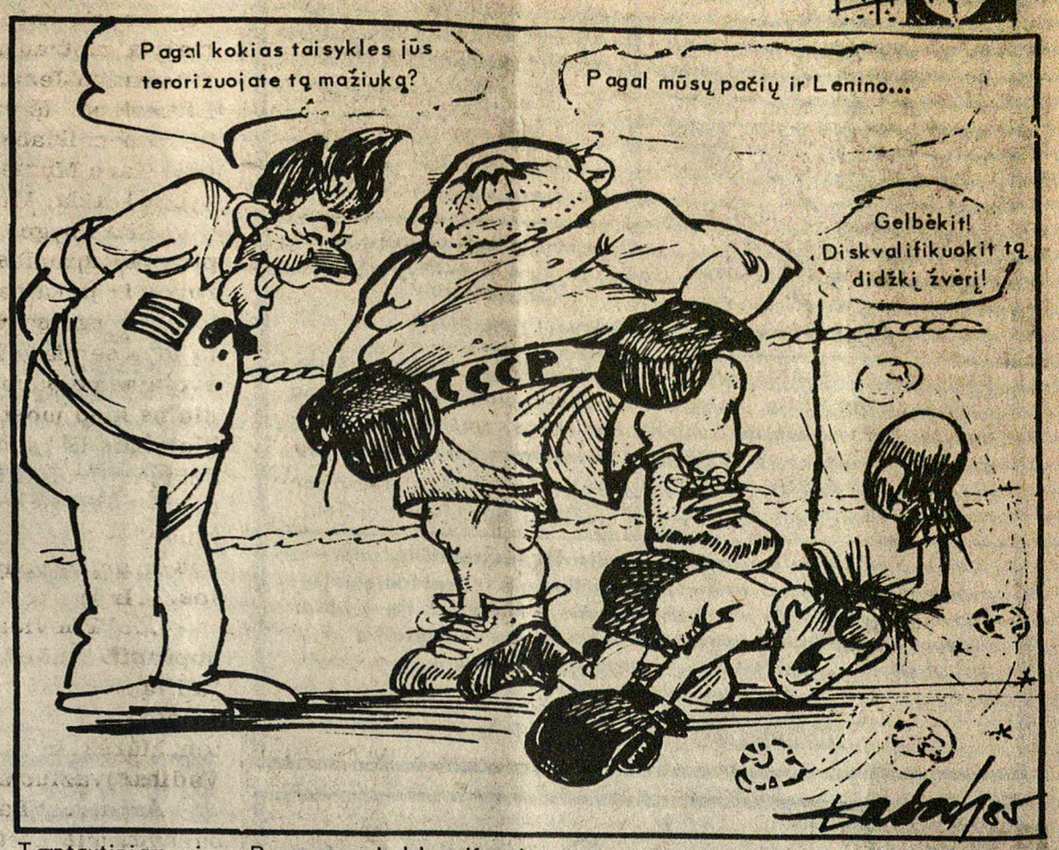

Tarptautiniame ringe Reagan gas kol kas Kremliaus prispaustuosius tiktai užjaučia. Dadzis.

Iš latvių 'jumoro "LA"

PSICHIATRINĖJE

Vienas pacientas kreipiasi į naują terapistą:

- Mes Jus labiau mėgstame, negu prieš Jus buvusį.
- Labai džiaugiuosi, -atsako jis. - Kodėl taip?
- Paprastai: su Jumis mes taip patogiai jaučiamės, lyg Jūs būtumėte vienas iš mūsų.

PAMOKA ŽURNALISTUI

Laikraščio redaktorius gerokai išbraukė jauno reporterio straipsnį ir sako jam:

- Kitą kartą venkite nereikalingų žodžių ir išsireiškite kaip galima trumpiau.

Kitą dieną gauna naują reportažą:

"New Yorke Jonas Jonaitis, uždegęs degtuką, norėjo patikrinti kiek tanke yra gazolino. Velionis buvo 36 metų."

● KAS MET mažiau reikia laiko perskristi per vandenyną, ir daugiau nuvažiuoti į darbovietę.

IŠ LIETUVIŲ TAUTOSAKOS -

KAIP KARVELIS MOKĖSI SUKTI LIZDĄ

Kitą kartą karvelis pasiprašęs pas save strazdą, kad šis išmokytų jį lizdą pasitaisyti. Strazdas atlėkęs pas karvelį ir pradėjęs lizdą taisyti. Padėjus jam kelis šapus, karvelis tuoj užlėkęs ant to savo lizdo ir ėmęs sukiotis, sakydamas:

-Moku, moku, moku.

Strazdas supykęs ir pasakęs:

-Kad tu moki, tai kam manęs beprašai? - ir nulėkęs sau.

Tai karvelis daugiau ir nebežinąs, kaip lizdą betaisyti. Moka sunešti tiktai tiek, kiek matė strazdo padėta -pirmuosius šapus. Tiek to viso karvelio lizdo.

PALYGINIMAI:

Štai kaip lietuviai moka vaizdžiai palyginti: tyli, kaip.

- O jis tyli, kaip čebato aulas, ir tiek.
- Ji gali tylėti, kaip grabas.
- Prisivirė košės, o dabar tyli kaip kiaulė buroką apžiojus.
- O jis tyli, kaip pečius.
- Ko tyli kaip užsisiuvęs?

ŽALIA NYKŠTIS

LENGVA IŠLAIKYTI PRIESKONIŲ ŽOLES

Nors šiame krašte džiovintų žolinių prieskonių galima gauti kiekvienoje krautuvėje, kiekvieno sezono metu, tačiau jūsų pačių darže išsiaugintos, nuskintos ir išdžiovintos prieskonių žolelės prakvėpins kiekvieną patiekalą daug geriau, negu parsineštos iš krautuvių lentynų, kur jos gal stovi jau kažin kiek laiko.

Džiovinti prieskonines žoleles yra lengva. Geriausiai tinka basil, majoranai, mėtos, oreganas, sage, tymai. Džiovinimui reikia naudoti nedideles šakelių puokštes. Įdėjus puokštę į popierinį maišą, aprišti maišo viršų aplink šakelių kotus, Kiekviename maišo šone išdurti apie tuziną skylių, kad oras gerai cirkuliuotų. Pakabinti arba sudėti maišus šiltoje, sausoje vietoje savaitei ar dviem, iki visi lapeliai sudžiūna. Svarbu sudėti neperdaug šakelių į vieną maišą. Kitaip cirkuliacija bus nepakankama ir nevisi lapai gerai išdžius, o kai kurie ir apsitrauks pelėsiais.

Lapeliams išdžiūvus, lengva juos nubraukti nuo šakelių ant popieriaus lakšto ir susmulkinti. Sudėti į stiklinius, gerai uždarytus indus.

Užšaldymo metodui geriau tinka svogūnėlių laiškai, petražolės, rosmarinas, taragonas. Geriausiai užšaldyti mažais kiekiais, kiek reikėtų vienam kartui. Plastikinį popierį suvynioti mažais pakeliais, užšaldyti ir viską sudėti į bendrą maišą su žolelės pavadinimu.. Yra dar kitas mėgiamas metodas- užšaldyti ledo gabalėliuose žolelių ledo kūbelių induose. Sukapotos žolelės užšaldomos, kūbeliai išimami ir supilami į plastikinius maišelius. Išimti reikalui esant, tiek kūbelių, kiek reikia.

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:

8¼ % už 90 dienų term. indėl.
8½ % už 6 mėn. term. indėlius
9 % už 1 metų term. indėlius
9½ % už 2 metų term. indėl
9½ % už 3 metų term. indėlius
9 % už pensijų planą
7½ % už specialią taup. s-tą
7 % už taupymo s-tas
6 % už čekių s-tas (dep.)

IMA:

už asm. paskolas nuo 11 %
už nekilnojamo turto paskol. (mortgages):
su nekeičiamu nuošimčiu
1 metų ..... 10½ %
2 metų ..... 11 %
3 metų ..... 11½ %
(fixed rate)

su keičiamu nuošimčiu
1, 2 ar 3 metų. 9¾%
(variable rate)

AKTYVAI VIRŠ 45 MILIJONŲ DOLERIŲ

Asmenines paskolas duodame iki $65,000 ir mortgičius iki 75 % ikainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju a. draustos iki $10,000. Nemokamas čekių ir saskaitų patarnavimas Piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmad., antradieniais ir trečiadieniais – nuo 10 v.r. iki 3 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 10 v. r. iki 8 val. v.; šeštadieniais – nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p. (Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai – 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonai: 532-8723 ir 532-1149

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8 • TELEFONAI: 532-3400 • 532-3414

AKTYVAI VIRŠ 27 MILIJONŲ DOLERIŲ

KASOS VALANDOS:

Pirmadieniais 10–3
Antradieniais 10–3
Trečiadieniais uždaryta
Ketvirtadieniais 10–8
Penktadieniais 10–8
Šeštadieniais 9–1
Sekmadieniais 9–12:30

MOKA UŽ:

90 dienų term. indėlius .. 8¼ %
180–185 d. term. ind. ..... 8½ %
Term. ind. 1 metų ..... 9 %
Term. ind. 2 metų ..... 9½ %
Term. ind. 3 metų ..... 9½ %
Pensijų s-tą ..... 9 %
Spec. taup. s-tą ..... 7½ %
Taupomąją s-tą ..... 7 %
Depozitų-čekių s-tą ... 6 %

DUODA PASKOLAS:

Asmenines nuo .... 11½ %
Mortgičius nuo .. 9¾%–11½%

ANAPILYJE SKYRIUS VEIKIA SEKMADIENIAIS nuo 9:30–1v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki $50,000 ir mortgičius iki $100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki $2,000 ir asmenines paskolas iki $10,000. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionės čekius (travelers cheques). Neimam mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MUSŲ TIKSLAS – NE PELNAS, BET SĄŽININGAS PATARNAVIMAS!

toronto

AUKŠTESNIEJI LITUANISTIKOS KURSAI

mokslo metus pradėjo rugsėjo 18-19 d.d., registracijomis į XI, XII, XIII ir lietuviškai nekalbančių klases.

Pradedant SPALIO 1 d., pamokos vyks ANTRADIENIAIS, 6:30–9:15 v.v.

Kursų vedėja yra Giedra Rinkūnaitė-Paulionienė. Kviečiami visi baigę šiemet Maironio Mokyklą bei buvę kursantai. Pasinaudokite proga giliau pasilavinti lietuvybėje

LIETUVIŲ NAMUOSE:

– Po vasaros atostogų vėl pradės reguliariai veikti LN Biblioteka TREČIADIENIAIS ir SEKMADIENIAIS 1 val. p.p. iki 3 val. p.p. Biblioteka yra nuolat papildoma naujai išleistomis knygomis. Visi kviečiami ja pasinaudoti.

– Gerai pavyko šachmatų turnyras, kuriam vadovavo V. Genčius. Du LN Šachmatų Klubo nariai laimėjo premijas.

– LN Sekmadienių Popietės vyksta nuo 11:30 v.r. iki 3 val. p.p.

• MADŲ PARODĄ rengia KLK Moterų D-jos Prisikėlimo Parapijos skyrius RUGSĖJO 29 d., 4 val., didžiojoje parapijos salėje.

• AMERIKOS BALSO atstovė lankysis Toronte rugsėjo pabaigoje ir kalbėsis su galimais kandidatais dėl darbo Voice of America. Reikia sklandžiai kalbėti lietuviškai ir angliškai, turėti patyrimo žurnalistikoje, tekstų vertime arba akademinių tyrinėjimų srityje. Atlyginimas – nuo $ 17.824 iki $ 26.381.

Kreiptis į Janet Haspert, Voice of America, Recruitment and Placement Division tel:/202/ 485-8119. Galimybės gauti darbą visiems lygios.

JEIGU GERI IR GALI GERTI – TAVO REIKALAS
JEIGU NORI NUSTOTI – MŪSŲ!

ATEIK Į LIETUVIŲ A.A. (Alcoholics Anonymous) GRUPĖS SUSIRINKIMĄ. SUSIRENKAME KIEKVIENĄ PENKTADIENĮ IŠCANYTOJO PARAPIJOS SALĖJE (Skersai gatvės nuo pensininkų rūmų. 1610 Bloor St West, kampas Indian Rd.) 7:30 val. vakaro.
SKAMBINKITE: 487-5591

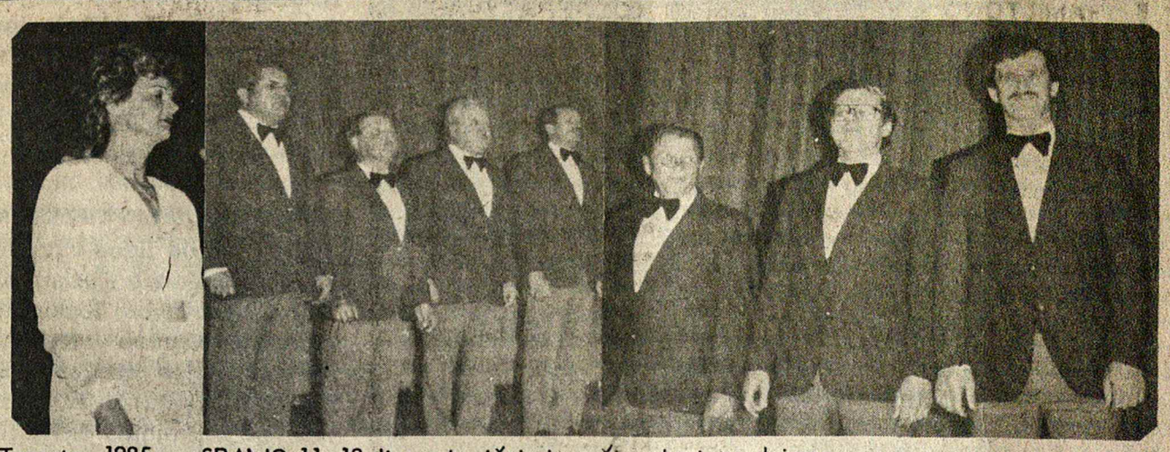

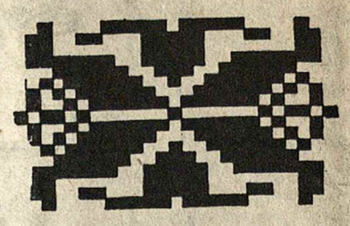

Abi nuotraukos Stepo Varankos

KANADOS LIETUVIŲ DIENŲ PROGA Toronte, 1985 m. SPALIO 11–13 dienomis išgirsime šių choristų dainas.

ottawa

The Rt. Hon. Joe Clark, P.C., M.P.
Secretary of State for External Affairs

Canada

Le très honorable Joe Clark, C.P., député
Secrétaire d'État aux Affaires extérieures

OTTAWA, ONTARIO
K1A 0G2

June 17, 1985

Dear Mr. Jokubaitis:

Thank you for your letter in which you enclosed a copy of a Resolution on human rights violations in the Baltic States.

I have read with interest the Resolution adopted by the Baltic Veterans' League in Canada in Toronto in March 1985. The ideals espoused in the Resolution of freedom of movement, conscience, and expression are fundamental principles of democratic society. Their violation is a clear affront to internationally accepted human rights.

The Government of Canada has played an active role in promoting respect for human rights in the Soviet Union. At both political and official levels, we have raised our concerns regarding the general situation of human rights in the Soviet Union, as well as for individual cases.

Soviet authorities have made it clear that they consider such representations to be an unacceptable intrusion in their internal affairs. We do not accept this argument. The Soviet Union has obligations to respect human rights as a member of the United Nations and as a signatory of the Universal Declaration on Human Rights, and has also agreed to the undertakings of the Helsinki Final Act.

Concerning Canadian policy with regard to Lithuania and the other Baltic States, it is quite clear. We do not recognize de jure the incorporation of Estonia, Latvia and Lithuania into the Soviet Union. This position has been firmly maintained over the last forty years and is based upon our disapproval of such forcible incorporation which is contrary to international law. The Soviet Government is well aware of our position, which was reiterated specifically at the time of the signing of the Helsinki Final Act. We have given further expression to this position in the follow-up meetings of the Conference on Security and Cooperation in Europe. Canada is presently the host of the CSCE Meeting of Experts on Human Rights in Ottawa. This meeting provides another occasion to seek increased respect for human rights and fundamental freedoms as embodied in the Final Act. The Resolution has been brought to the attention of the Canadian delegation to the meeting.

I assure you that in the meantime, we will continue to take every opportunity to press Soviet authorities on our human rights concerns.

Yours sincerely,

Mr. Stanley Jokubaitis
Chairman of the Convention
Baltic Veterans' League in Canada
23 Alhambra Avenue
Toronto, Ontario
M6R 2S4

ŽAGRĖS BROLIUI

Netikėtai atradus ir dar kartą perskaičius rašinį "Vinjetės /Palikau ašaras Lietuvoje/", buvusį "NL" savaitraštyje/85.II.14./ atėjo mintis, kad tai tema, kurią ir man rūpėjo pagvildenti, nes daugumoje tautiečiai, pasitraukę iš pavergtos tėvynės, apie tai nenoriai prisimena arba paneigia buvusias negeroves.

Aš pilnai sutinku su Žagrės Broliu/ taip rašinys pasirašytas/ mintimis, kad ir Nepriklausomoje Tėvynėje buvo daug nuskriaustųjų, savo gyvenimu nepatenkintųjų, ypatingai vaikų bei paauglių, kurie labai jauname amžiuje buvo priversti sau užsidirbti pragyvenimą. Rašinyje kaip tik ir buvo aprašyta neturtingo vaiko ir vėliau jaunuolio/ berno/labai varginga būklė, kurią jis ir dabar prisimena savo širdyje, Ž.B. aprašytas beturtis ir bemokslis našlaitis, skriaudžiamas darbdavių ir vėliau bedarbis, jokios socialinės pagalbos negavo./Aišku, tais laikais ir kitose valstybėse beturčių/ar našlaičių/globa nebuvo taip išsivysčiusi, kaip šiais laikais/. Rašinyje minima, kad lietuviai tėvynėje mėgo skirstytis luomais /nors karališkos giminės palikuonių beveik jau neturėjome/. Tai galbūt privedė prie delių žiaurumų keršto sumetimais, komunistams užvaldžius, rašo Ž.B.

Nors man teko gyventi kitoje apylinkėje, negu Ž.B., bet patyriau, kad gyvenimo sąlygos biednuomenei/kas liečia samdinius ir darbdavius/ buvo labai panašios. Tai ir paskatino mane atsiliepti į tą straipsnį. Teko būti liudininke/ mano tėviškės ūkyje, kur aštuonių metų piemenukas buvo pasamdytas ganyti gyvulius. Man darosi liūdna tik prisiminus tą mažylį, kaip jis vargo tokiame amžiuje, būdamas samdiniu pas svetimus. Aišku, anuo laiku apie tai nepagalvojau. Vaikas buvo iš miesto biednuomenės, jo tėvo menkas uždarbis neišmaitino gausios jaunos šeimos, ir ką gi daugiau aštuonmetis pajėgtų dirbti? Ganydamas per vasarą, gaudavo šiokį tokį atlyginimą-tai pagelbėdavo tėvams. Šitokių atvejų buvo daug, nes jokio socialinio aprūpinimo jauna Lietuvos valstybė nespėjo parūpinti vargstantiems.

Tremtyje kartais pasigirsta balsų, paneigiančių tokią padėtį, bet inteligentija gyveno gerą gyvenimą ir nematė, ar nenorėjo žinoti apie vargstančius. Jiems yra patogiau tai paneigti.

Neturingųjų vaikams ir paaugus, gyvenimo sąlygos nedaug pasikeisdavo, nes negaudavo jokio auklėjimo. Tačiau buvo ir išimčių. Tie, kurie turėjo neeilinius gabumus, pajėgė pagerinti savo gyvenimą, dažniausiai pasiekdami aukštesnio išsilavinimo.

Ž.B. aprašyta vargana jaunuolio būklė patikėtina, bet neaišku, kodėl jis, jau būdamas bernu, nepajėgė batų ar pagaliau gerų medinių klumpių įsigyti, žiemai užėjus /kojos nušąlo/. Tuo laiku kaime visi ūkininkai ir bernai mokėjo pasidaryti klumpes. O gal, kad per ankstipasilikęs našlaičiu, netūrėjo progos iš tėvo išmokti? Minimame rašinyje išdėstyti jaunuolio vargai/palyginti net su Sibiro tremtimi/ iš dalies galima pateisinti, kadangi rusų caro nuniokota Lietuva tik pradėjo kurtis, modernėti ant I-ojo Pasaulinio Karo griuvėsių. Dvi dešimtys metų nepriklausomybės- tai trumpas laikotarpis valstybės gyvenime. Galima apkaltinti ir tai, kad nebuvo pastabios akies valdomuosiuose sluoksniuose, kuri būtų regėjusi vargšų gyvenimą.

Vargingųjų grupę /kaip ir visur/Lietuvoje sudarė gausios šeimos, dvasiniai ar fiziniai neišsivystę tautiečiai, arba invalidai. Šios kategorijos žmonės, sukūrę šeimas, dažniausiai turėdavo ir didelį skaičių vaikų. Tai jau apsunkina šeimos gyvenimą. Minimame rašinyje sakoma, kad vaikų pagrindinis maistas būdavo bulvės, nes dažnai tokių šeimų tėvai būdavo neapsukrūs, pamėgę alkoholį arba gal ir tinginiai. Dėl tų pačių priežasčių net ir Amerikos žemyne pasitaiko pusbadžiu laikomų vaikų, nors atrodo, kad čia niekad maisto netrūksta. Idealios visuomeninės santvarkos dar niekas nepasiekė, visada atsiranda nelaimingų, pirmoje eilėje beturčių, nors ir tose vadinamose turtingose valstybėse. Iki šiol yra vargstančių gyventojų netik Trečiajame pasaulyje. Tie, kurie labai garsinasi, giriasi pasauliui, kad sukūrė dirbančiųjų klasei rojų žemėje, iš tikrųjų sukūrė mums gerai žinomą išnaudojimą ir pavergimą. Dar niekas nesudarė plano, kaip visiškai panaikinti pasaulio vargą, bet komunizmui geriausiai sekasi užmonyti ir sumulkinti vargstančiuosius savo pažadais. Iš tiesų, jei žmogus turi tik vienus marškinius ir suplyšusius batus/ kaip yra Trečiojo Pasaulio valstybėse/, tai lengvai patiki, kai marksistai pažada duoti naujus marškinius bei batus ir dar "rubašką" priedo. Taip lengva pagauti vargstantį į pinkles.

Rašinys "Vinjetės-Palikau ašaras Lietuvoje" atvirai iškėlė negeroves, buvusias tėvynėje, bet tik gaila, kad per vėlai. Dabar jau tie beširdžiai ūkininkai išmirę, arba jau nepajėgia skaityti, jeigu jų yra Amerikon ar Kanadon emigravusių. Taip pat ir tie, stovėjusieji prie valstybės vairo, spaudos neskaito- nes jų nebėra.

Vis dėlto, yra naudinga išreikšti savo skundą ir jausmus; kartais balsas gali pasiekti ir tuos, kurie dėl to kalti.

Žiežula

SOLD
x. De LIMA REALTY INC.
1280 Dundas St. W. Tor.

Birutė Grigaitytė-Spudienė
namų pirkimo ir pardavimo agentė

1280 Dundas St. West.
(prie Dovercourt Rd.)
Toronto. Ont. M6J 1X7

Įstaigos Tel.: 535-2500
Namų Tel.: 445-9469

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

– įsikūręs nuosavuose namuose –

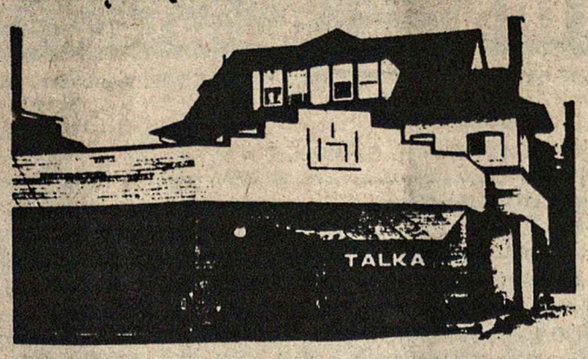

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6

Tel. 544-7125

AKTYVAI PER 21 MILIJONĄ DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		IMAME UŽ:	
indėlius (P.C.A.)	5 %	nekiln. turto pask...	10 %
santaupas	6¼ %	asmenines paskolas	12 %
kasd. palūkan. už sant.	5¾%	Nemokamas pilnas čekių	
term. indėlius 1 m.	9¼%	patarnavimas	
term. indėlius 3 m.	10 %	Nemokama narių gyvybės	
reg. pensijų fondo	7¾%	drauda pagal santaupų	
90 dienų indėlius	8¼%	dydį iki $ 2.000.	
(minimum $ 5.000)		Nemokama asm. paskolų	
Reg. pensijų 1 m. ...	9¼%	drauda iki $ 10.000.	

DARBO VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 10 v. r. iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 10 v.r. iki 7 v.v., šeštadieniais – nuo 9 v.r. iki 12 val. r.

Liepos ir Rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

KNADOS LIETUVIŲ FONDAS

GERBIAMIEJI, –

KANADOS LIETUVIŲ FONDAS yra vienas iš kertinių akmenų Kanados lietuvių gyvenime. Fondo parama lietuvybės išlaikymui, kultūriniams vienetams, šeštadieninėms mokykloms ir pagrindinėms lietuviškoms organizacijoms viršija $300.000. Per paskutinius kelis metus kasmetinė parama pasiekė $70.000. Kanados lietuviai jau sukaupė netoli $700.000 kapitalo, kuris yra skirtas atsistatančiai nepriklausomai Lietuvai.

Jūsų organizacijos gaunama parama padvigubėtų, jei Fondo kapitalas padvigubėtų, nes visi už Fondo kapitalą gaunami procentai yra panaudojami rėmimui tokių kaip Jūsų organizacijų ir vienetų. Taigi – JŪSŲ ORGANIZACIJOS FINANSINĖ GEROVĖ YRA SURIŠTA SU KANADOS LIETUVIŲ FONDO stiprėjimu ir augimu.

Kanados Lietuvių Fondo Taryba mano, kad atėjo laikas aktyviam lėšų kėlimo VAJUI, laikas Fondui PASIEKTI $1.000.000 kapitalo. Tarybos nuomone, į šį plataus masto VAJŲ turėtų aktyviai įsijungti visos organizacijos ir vienetai, kurie gauna K.L.F. paramą. Tuo tikslu sudaromas VAJAUS KOMITETAS, į kurį įeis po vieną kiekvienos paramą gaunančios organizacijos atstovą. Organizacijų įsijungimas į FONDO VAJŲ bus atitinkamai įvertinamas.

PRAŠOME PASKIRTI Jūsų organizacijos atstovą. Pageidaujama, kad atstovas galėtų ne tik prisidėti pire VAJAUS apipavidalinimo, bet taipgi prie VAJAUS literatūros ir aukų blankų platinimo tarp savo organizacijos narių. Jaunimo organizacijų atveju būtų naudinga įtraukti Tėvų Komiteto narius.

KANADOS LIETUVIŲ FONDAS priklauso VISIEMS Kanados lietuviams. Kiekvienas, paaukojęs $100,- ar daugiau, tampa pilnateisiu K.L.F. nariu su pilna balsavimo teise. Aukos K.L.Fondui yra atleidžiamos nuo mokesčių. Užverbuodami daugiau narių ne tik padidinsite Fondo kapitalą, bet taip pat stiprinsite Fondą, plėsdami jo narių bazę ir idėją lietuviškoje išeivijoje.

Visi Kanados Lietuvių Fondo reikalai, įskaitant administraciją, organizaciją, lėšų kėlimą, yra tiesioginiai ir Jūsų organizacijos reikalai. Remdami FONDĄ tiesioginiai, paremsite ir savo organizaciją. KAPITALAS – LIETUVAI, NUOŠIMČIAI – LIETUVYBĖS IŠLAIKYMUI KANADOJE!

KLF adresas: 1573 Bloor St. West, TORONTO, Ont. M6P 1A6

KANADOS LIETUVIŲ FONDO TARYBĄ sudaro H. Lapas-p-kas, L. Girinis-Norvaiša, sekr. nariai- P. Augaitis, J. Bersėnas, E. Čuplinskas, V. Dargis, W. Dauginis. KLB Kr. Valdybos skirti nariai: V. Biretą, J. Krištolaitis, J. Lasienė- Kuraitė, A. Pacevičius. Valdybos p-kas- H. Stepaitis, dr. A. Pacevičius-vicep-kas, K. Lukošius-sekr., A. Bersėnas-iždininkas, V. Pacevičius- narys.

Dino VALYKLA

SPECIALYBĖS:

- BATŲ TAISYMAS
- DRABUŽIŲ PERSIUVIMAS
- ADYMAS AUDIMU
- MARŠKINIŲ SKALBIMAS
- UŽUOLAIDŲ VALYMAS
- SAUGOJIMAS (STORAGE)
- ZOMŠAS

495-90e AVENUE, LaSalle
365-1143

7661 A CENTRALE, LaSalle
365-7146

2955 ALLARD, Ville Emard
766-2667

Stockholmiečiai sutinka laivą "Baltic Star." Nuotr. L. Niedre

Iš kairės: L. Cox, J. Šarkauskas, A. Vingienė, D. Karpavičienė, G. Renigerienė, K. Dauguvietytė (sėdi) ir V. Šliogeris "Atžalos" teatro spektaklyje

chicago

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ TEATRAS VEIKIA GERAI

Šią vasarą, liepos mėn. Sydney, Australija, lietuvių teatras ATŽALA pastatė Paul Osborne trijų veiksmų pjesę "7.A.M.". Iš anglų k. sklandžiai išvertė E. Jonaitienė.

Režisavo D. Labutytė-Bieri, sumaniai vadovavusi 9-iems aktoriams- aktorėms. Dekoracijas sukūrė Jolanta Janavičienė. Šviesas tvarkė A. Dudaitis.

Įdomu, kad buvo pritaikyta lietuviškajai scenai verstinė pjesė. Ta mintimi ar ir šiuo veikalu galėtų pasinaudoti ir kiti mūsų išeivijos teatrai, tuo labiau, kad neturime perdaug savųjų veikalų, tinkančių mūsų sąlygoms.

- LEMONTO Montessori metodo Mokykla veikia treti metai ir pasivadino "ŽIBURĖLIO" vardu. Mokslas vyksta rytais nuo 9-12 val.

Šiuo metu yra 16 užsiregistravusių vaikučių. Pamokos vyksta Bromberek mokyklos patalpose. Jos yra šviesios ir jaukios, taip pat erdvus kiemas žaidimams. Mokyklos vedėja Danutė Dirvonienė. Kas dar norėtų užrašyti savo vaikučius, skambinkite tel. 239-2179.

Danutė Dirvonienė yra diplomuota Montessori auklėtoja su priešmokyklinio amžiaus vaikų auklėjimo magistro laipsniu. Ji taip pat yra American Montessori Consultation Services narė.

- FUTBOLO pirmenybės Marquette Parke prasidėjo rugsėjo mėn. 8 d. Lietuvių sportininkų klubas "Lituanica" žais prieš ukrainiečių "Lions" ir rugsėjo 15 d. prieš "Slovacs".

Atrodo, kad rungtynės pritrauktų daugiau žiūrovų, jei valdyba parodytų daugiau veiklumo.

JUOZAS TOLIUŠIS – LAUREATAS

Aloyzo BARONO Novelės Premija konkurso būdu laimėjo Juozas Toliušis.

Konkurso Komisiją sudarė Danutė Bindokienė, Julija Gylienė ir Zigmas Umbražiūnas.

DRESHER INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS

233-3334 – 231-2661 – 231-6226

3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja – V. DREŠERIS ir A. MIKŠIENĖ

Darbo valandos: 9 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais 9 v.r. – 12 v.p.p.

Nuo of "Better Business" Buro

PATARNAVIMAS – GREITAS IR TIKSLUS!

533-1121 (416) **822-8480**

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS * * GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA–INSURANCE

Walter Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6

V. Bačėnas

1551 Bloor St.W.
TORONTO, Ont,
M6P 1A5

ALL SEASONS TRAVEL, B.D.
Visais kelionių reikalais bet kur pasaulyje skambinti:
TEL.: 533-3531

montreal

RUGSĖJO 8-JI MONTREALIO "AUŠROS VARTŲ" BAŽNYČIOJE

D.N. Baltrukonis

Rugsėjo 8-toji yra įaugusi lietuvių tauton kaip giliai prasminga ir dvilypė data. Dvilypė, nes turi šalia tautinės ir religinę reikšmę. Religinę, nes rugsėjo 8-toji tai Jėzaus Kristaus motinos Marijos gimimo diena. Tą dieną mūsų didysis valstybininkas, pasiekęs Lietuvos valstybės apogėjų- Vytautas Didysis buvo pasirinkęs savo karūnavimo diena.

Jau 55 metai, kai ši data nepriklausomos Lietuvos valstybės buvo švenčiama labai iškilmingai. Tebėra ji ir nūnai iškilmingai minima visose pasaulio lietuvių kolonijose. Šiemet, kaip ir visuomet, minėjimas buvo suruoštas L.K. Mindaugo Šaulių Kuopos, kas jau buvo minėta praeitame "NL" numeryje.

Šiuo atveju perduodama šventės religinė dalis. Rugsėjo 8 d., sekmadienį, Aušros Vartų parapijos šventovėje vyko iškilmingos mišios, kurias atnašavo svečias iš Šv. Kazimiero parapijos klebonas kun. St. Šileika. Po vasaros atostogų susirinkęs parapijos choras įspūdingai giedojo šios šventės dvasiai parinktas giesmes, užbaigdamas didžiąja giesme-Tautos Himnu.

Kun. St. Šileika mišias atnašavo giedodamas senu gregoriniu stiliumi- ir lietuviškai. Tai buvo tikrai maloni naujenybė bei staigmena girdėti šioje šventovėje tokį gerą kunigišką tenorą giedant mišias lietuviškai. Jos priminė laikus kadaise Lietuvoje, Marijampolės Baltojoje parapijos bažnyčioje daugelį kartų girdėtas iškilmingas giedotines mišias – tik lotyniškai.

Mielasis svečias kun. S. Šileika pasirodė ne tik su puikiom iškilmingom mišiom, bet ir labai kruopščiai paruoštu pamokslu- kurį pravartu čia bent dalinai paskelbti.

Jis iškėlė keletą istorinių faktų bei idealų, kuriuos turėtume ir toliau puoselėti:

"...Šviesiausias mūsų krašto valdovas ir nevršijamas jo didybės kūrėjas, Vytautas Didysis, taip pat pasirinko šią dieną kaip reikšmingiausią savo galingos valdžios iškilmę. Rugsėjo 8-toji turėjo būti jo karališko vainkavimo diena ir visų jo atsiekimų viršūnė, o tuo pačiu ir Lietuvos, kaip plačiausios tų laikų Europos valstybės, garbingos karalystės įsteigimo ir visiško savarankiškumo garantija.

Didysis Valdovas visą savo gyvenimą rizikavęs, vargęs ir kovojęs dėl Lietuvos, jai buvo atsiekęs viską, kas tik buvo įmanoma atsiekti ir netgi svajoti, Jis sutriuškino aršiausią Lietuvos priešą, tą veidmainiškos krikščionybės galybę, Kryžuočių Ordeną ir išvadavo kraštą nuo kelių šimtmečių siaubo ir žudynių.

Sumaniais savo Rytų politikos žygiais jis išplėtė Lietuvą nuo Baltijos iki Juodųjų jūrų ir padėjo Rytų bei Vakarų bažnyčios susivienijimo pagrindus. Protingai naudojosi Lenkijos pagalba, bet nepasidavė jos klastingoms užmačioms ir visada buvo pasiryžęs, vos taptų įmanoma, visiškai nuo jos atskirti. Vainikavimasis karaliumi buvo kaip tik geriausia proga.

...Taip naujoji Lietuvos karalystė turėjo būti tikrosios, nenukrypusios ir neveidmainingos krikščionybės pradžia ir tvirtovė šiaurės bei Rytų Europoj.

Tos pavyzdingos krikščionybės, davusios mūsų tautai nesuskaitomą eilę kilnių asmenybių, nugalėjusios tiek priešingybių ir išugdžiusios stebuklingų jėgų mūsų laisvės, kultūros ir tikėjimo kovose, mes kaip tik ruošiamės švęsti 600 metų jubiliejų jau visai netolimais 1987 metais.

..Tie simboliai, kurie mums yra taip brangūs, kuriuos gerbėme nepriklausomybės laikais ir gerbiame dabar, kaip Vytis, Trispalvė vėliava, Gedimino Stulpai, yra ne kas kita, kaip iš Vytauto Didžiojo paveldėti simboliai, o kodėl neturėtų būti pats šviesiausias ir reikšmingiausias mūsų krašto simbolis, kame susiderina ir tikėjimo ir tautos motyvai, toji Popiežiaus palaiminta Vytauto Didžiojo karūna, panašiai kaip Vengrijos simbolis yra Šv. Stepono vainikas? Toji karūna, kaip pačiam Vytautui, taip ir visų amžių lietuviams yra ne vien puošmena, bet šventasis laisvės, nepriklausomybės ir savarankiškumo ženklas, už kurį visi privalome nepaliaujamai kovoti".

montreal

• Į RUGSĖJO 8 d. Montrealio L.K. Mindaugo Šaulių Kuopos suruoštą minėjimą buvo atvykusių svečių ir iš toliau. Jų tarpe iš Ottawos - K. Čeputis su žmona, iš Toronto- J. Janušas, iš Floridos- V. ir A. Gedmintai. Paskaitininkas S. Jokubaitis, atvykęs iš Toronto, buvo apsistojęs pas Ig. Petrauską.

KAPŲ LANKYMAS

Abiejų parapijų bendras kapų lankymas įvyks rugsėjo 29 d., sekmadienį. Visi renkasi 2 val. p.p. prie kapinių koplyčios ir iš ten bus apeiti Kryžiaus Keliai ir sukalbėtas rožančius.

ŠEŠTADIENINĖ MOKYKLA

Mūsų LITUANISTINĖ MOKYKLA pradeda mokslo metus RUGSĖJO 21 d., 9 val. r. tose pačiose patalpose, kaip ir praeitais metais- POLYVALENTE mokyklos patalpose, 4115 Sr. Jacques W., prie pat St. Henri METRO stoties.

Mokyklos vedėjas- Linas STAŠKEVIČIUS. Visais reikalais prašome kreiptis į Vedėją tel: 768-5484.

• RUGSĖJO 21 d. Montrealio Mergaičių Choras PAVASARIS išvyksta koncertuoti Torontan autobusu. Jei kas norėtų važiuoti kartu-dar yra laisvų vietų. Skambinti Jadvygai Baltuonienei tel: 366-6740.

• Jonas ir Janė ADOMONIAI grįžo iš atostogų Graikijoje. Pakeliui aplankė Londoną Anglijoje, Graikijoje- Atėnus ir visą pietinę Graikiją, Vidužemio jūros pakraščius. Mykonos, Rodes, Santorini ir Kretos salas, į kurias plaukiojo turistinis laivas. Šiomis atostogomis abu buvo labai patenkinti.

• Šiais metais Lituanistinei Montrealio Mokyklai reikalinga mokytojas-ja. Kreiptis į Liną Staškevičių tel: 768-5484.

• JURĖNAS Julius a.a. Eugenijos BARYSIENĖS atminimui "Nepriklausomai Lietuvai" paaukojo $20. Nuoširdžiai dėkojame. "NL"

• J. GRAŽYS a.a. Ch. JANULIONIO atminimui paaukojo $20, - "Nepriklausomai Lietuvai".

Visiems dėkojame. "NL"

• "NEPRIKLAUSOMAI LIETUVAI" paremti Pr. B. paskyrė $100. Nuoširdžiai dėkojame. "NL"

• P. BALSAS atsiuntė $50 "Nepriklausomai Lietuvai" paremti. Nuoširdžiai dėkojame. "NL"

• P. VERYKIS, atsiųsdamas apmokėjimą už padėką, pridėjo ir $20, -auką laikraščio reikalams. Nuoširdžiai dėkojame. "NL".

• MYLĖ Augustinas, dirbęs Dominion Bridge kompanijoje pasitraukė metais anksčiau ir dabar sutiko dirbti administratorium "NL" Redakcijoje. Visais administraciniais reikalais prašome kreiptis į jį.

Ilgą laiką talkininkavęs administracijoje, įrišęs "NL" komplektus, Jonas Paškevičius prisimenamas su dėkingumu; dėl sveikatos problemų jis Redakcijoje nebedirbs.

• MONTREALIO VYRŲ OKTETAS taip pat dalyvaus 30-tųjų Kanados Lietuvių Dienų koncertinėje programoje.

• Aušros Vartų Parapijos Choras pradėjo savo naują sezoną Tautos Šventės minėjimo dalyvavime, atliekant atitinkamas giesmes pamaldose.

Šiuo laiku Choras intensyviai repetuoja, ruošdamiesi 30- tųjų Kanados Lietuvių Dienų programai Toronte. Chorui dabar priklauso apie 30 dainininkų-kių. Kaip visuomet, nuoširdžiai kviečiami prisidėti prie choro nauji nariai- dainininkai visų balsų grupėms.

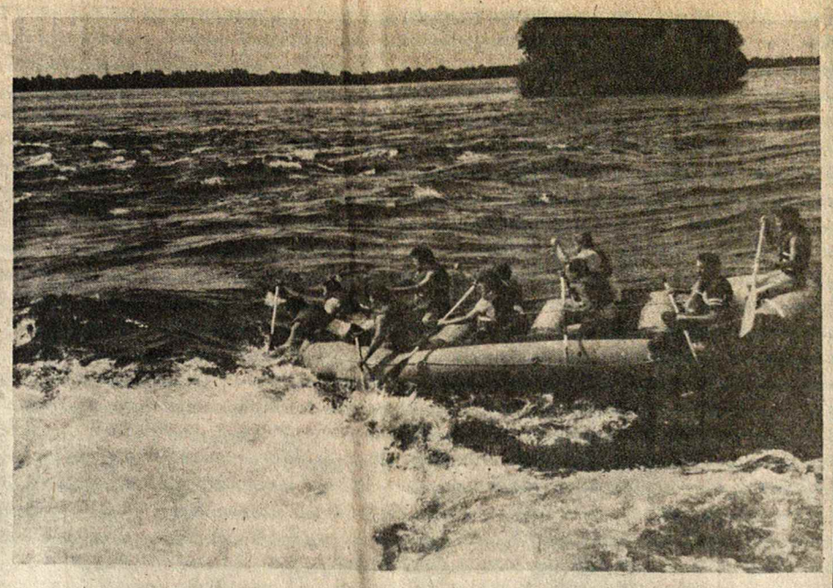

Lachine Rapids kriokliai ties La Salle. Nuotr. H. Nagio

• MONTREALIO SKAUTĖS gražiai pasirodė, atstovaudamos lietuvius LaSalle ir Louisianos miesto Kenner "dvynukystės" šventėje, rugsėjo 13-16 d.d. Lietuviai ir graikai buvo paprašyti paruošti saldumynų. Skautės iškepė apie 400 ausučių, kurios buvo žaibo greitumu išgraibstytos. Vaišėmis rūpinosi Silvija Akstinaitė-Staškevičienė.

Iškilmingose pamaldose Notre Dame de Sacre Coeur dalyvavo 11 kunigų. Aukos duoną iškepė Danutė Staškevičienė, auką prie altoriaus nešė Daiva Piečaitytė.

• KLB Montrealio Apylinkės Valdyba stropiai rengiasi XII-KLB Krašto Tarybos 3-jai sesijai, kuri įvyks Montrealyje SPALIO 26-27 d.d.

Ta proga taip pat vyks ir KONCERTAS, kurį atliks pirmą kartą Montrealyje HARMONIJA, kvintetas iš New Yorko.

LB Montrealio Apylinkės Valdyba planingai dirba, kad šis suvažiavimas praeitų maloniai, darbingai ir įdomiai.

• PAVASARIO Mergaičių Choras turi naują vadovę ir dirigentę muz. Ingrid Tark. Ji yra baigusi muzikologiją McGill Universitete.

Mme M. Roch dėl įvairių kitų įsipareigojimų su PAVASARIU toliau dirbti negali.

• Didelis būrys jaunimo buvo susirinkęs į Lac Silvere atšvęsti Daivos PIEČAITYTĖS 21-ąjį gimtadienį.

Prisidėjo ir vyresnieji, jos tėvų Silvijos ir Vinco Piečaičių bičiuliai, linkėdami gražiausių ir ilgiausių metų.

• Pas Daną ir Kazimierą SMILGEVIČIUS lankėsi 3 seserys ir švogeris iš JAV-bių: Janina Petrušienė iš Čikagos, Kristina Senulis iš New Jersey, Elena ir Stasys Mikniai iš Connecticut.

MIRUSIOS ATMINIMUI AUKOJO KANADOS LIETUVIŲ FONDUI

A.a. EUGENIJOS BARYSIENĖS atminimui vietoje gėlių prie karsto, aukojo Kanados Lietuvių Fondui: $25, - E.J. Dalmotai; po $20, - Br. ir Br. Buniai, R.L. Urbonai, M. Polišaitis, R.S. Masioniai, T. Čipkienė; $15, - J. Br. Krokiai; po $10, - M. Petrauskis, E. Urbonaitė, S. Mekšriūnas, P. Šukys, V. Markauskas, G. Kudžmienė, J.K. Lapinai, J. Poškienė, K.J. Mickai, J.S. Skučai, V.J. Išganaičiai, M.J. Adomaičiai, O. Vileniškienė, A. Kudžma, E.S. Szewczuk ir Pr. A. Mickai.

Kanados Lietuvių Fondas visiems dėkoja !

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:
CERTIFIKATUS min. $ 1,000.00
1 metų 8.75%
TERMINUOTUS INDĖLIUS
1 metų ..... 8.5 %
180 d. – 364 d. 8.25%
120 d. – 179 d. ..... 8. %
60 d. – 119 d. ..... 7.75 %
30 d. – 59 d. ..... 7.5 %
TRUMPALAIKIUS INDĖLIUS
už $20,000 ar daugiau
TAUPOMOSIOS SĄSKAITOS
specialios 6.25%
Su draudimu ..... 6. %
Kasdieninės 5.75%
ČEKIŲ SASKAITAS ..... 5 %

DUODA PASKOLAS:
NEKILNOJAMO TURTO IR ASMENINĖS PASKOLOS MIRTIES ATVEJU DRAUDŽIAMOS IKI $ 10,000

VISI PATARNAVIMAI NEMOKAMI

KASOS VALANDOS

	1475 De Seve	3907 A Rosemont
Pirm. Antrad. Treč.	9:00 – 3:00	
Ketvirtadieniais	12:00 – 8:00	4:00 – 8:00
Penktadieniais	10:00 – 6:00	2:00 – 6:00

Sekmadieniais nuo SPALIO 15 iki GEGUŽĖS 15 d. abiejose parapijos salėse dirbama nuo 10:30 – 12:30 v.al.

GREITAS IR TIKSLUS PATARNAVIMAS !

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
• GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBE • GYVYBĖ •
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A ROSEMONT BLVD. MONTREAL, QUE. H1X 1L7

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.
DRAUDIMO AGENTŪRA
6695 — 35th Avenue, Montreal H1T-3A6
TEL. 727-3120 Namų 376-3781
Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.
Komercinio, privataus turto, automobilių atsakomybės, gyvybės draudimas
Agentūra veikia nuo 1945 m.

MEMBER FOTO M.L.S SYSTEM
D.N. BALTRUKONIS
IMMEUBLES – CLASSIC INC.
Nekilnojamo Turto visapusiškas patarnavimas
PIRKIMAS – PARDAVIMAS
445 Jean Talon W. Suite 305, Montreal, P.Q. H3N1R1
Tel. Business: 273-9181 ; Residence: 737-0844.

Tel.: Business: 482 – 0772 Residence: 767-4690
JONAS IR CÔTÉ
REALTIES
5159 De Maisoneuve West,
Montreal, P.Q. H4A 1Z3
VINCAS PIEČAITIS
Nekilnojamo turto patarnavimas Montrealyje

Maurice Kaplan
Kailių Siuvėjas
Tel 767-6183 dabar pakeistas į : 288-9646
• Didelis pasirinkimas gatavų paltų
• Vasaros laiku saugojimas (Storage)
• Taisau ir remodeliuoju
• Siuvu ir parduodu
1449 rue St. Alexandre, Suite 500 A
Montreal, P.Q. &H3A 2G6
Tel: 288-9646

KALBĖKIME SU SAVO VAIKAIS IR VAIKAIČIAIS VIENA GRAŽIAUSIŲ IR SENIAUSIŲ KALBŲ – LIETUVIŠKAI !

Dr. J. MALISKA
D. D. S.
DANTŲ GYDYTOJAS–CHIRURGAS
1440 St. Catherine St. W.
Suite 600, Montreal, P.Q.
Tel. Bus.: 866-8235
Namų : 761-4675

Dr. Philip Stulginski
D.D.S.
Dantų gydytojas – chirurgas
8606 Centrale, coin corner 45e ave.
suite 209. 364-4658
Tel: 364-4658

M. CUSSON R. GENDRON VAISTINĖ
Atidaryta kasdien nuo 9 val. r. iki 10 val. v.
Šeštadieniais : nuo 9 val. r. iki 9:30 val. vak.
Sekmadieniais : nuo 10 val. r. iki 9:30 val. vak.
GREITAS, NEKAINUOJANTIS PRISTATYMAS
7635 Central St. Ville La Salle, P.Q. H8P 1L2
Tel.: 366-9742 ir 365-0505

Dr. A. S POPIERAITIS
B.A. M.D. C.M. M.Sc. L.M.C.C. F.R.C.S. (c)
MEDICAL ARTS BUILDING, 1538 Sherbrooke St. W. Suite 215,
Montreal, P.Q. TEL: 931-4924

ADVOKATAS
VICTOR E. RUDINSKAS
B. Eng., M Eng., L.L.B., B.C.L.
4701 Bannantyne, Verdun (kampas 2-nd Ave.), P.Q.
H4G 1E6 TEL. Bureau: 769-8824;
Residence: 366-6245

NOTARAI
J. BERNOTAS - RŪTA POCAUSKAS
5 Place Ville Marie, Suite 1220
Montreal, P.Q. H3B 2G2
Tel: (514) 871-1430

PERLEIDŽIAMA
elektrinė kėdė (wheel chair) gerame stovyje jos reikalingam lietuviui ar lietuvei. Dėl informacijų skambinti: Tel.: 627-4508
arba redakcijai : Tel.:366-6220

PARDUODAMAS MEDUS!
Bitininkas FRANK, 1575 Louise, Chomedey, Laval
Tel.: 669-6171
Skambinti savaitės dienomis po 5 val. p.p.

HONEY FOR SALE !
Direct from the Beekeeper. $1.00 a pound.
Delivery could be arranged too ! Please call :
Tel.: 627-1328.

TONY PHOTO STUDIO
PORTRAITS
PASSEPORT • COMMERCIAL
MARIAGE • WEDDINGS
2540 rue SHERBROOKE, E.
TONY LAURINAITIS
MONTREAL, P.Q. H2K 1E9 525-8971

TRANS QUÉBEC SIDINGS LTD
ALIUMINIJAUS DURYS, LANGAI, STOGELIAI, APKALIMAI ALIUMINIJUM, PLIENU, PLASTINE MEDZIAGA. DARBAS GARANTUOTAS IR APDRAUSTAS
Savininkas : JOHN OSKOWICZ
3351 Belair St., Montreal, Que., H2A 2A5
Telefonas : 721-9496

montreal west automobile
GM
11 WESTMINSTER SOUTH MONTREAL WEST

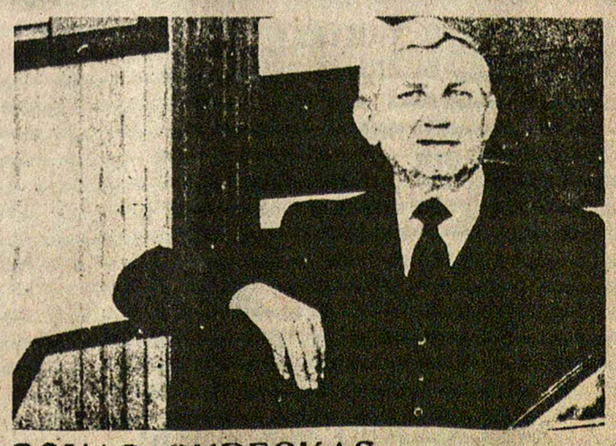

LEONAS GURECKAS, SALES MANAGER
Tel. 489-5391

Lietuvos Knygų rūmų knygų saugykla